

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov

P. b. b.

LETNIK XL.

CELOVEC, PETEK, 20. DECEMBER 1985

ŠTEV. 51 (2256)

Vztrajamo na konstruktivnih predlogih

Leto 1985 v znaku popuščanja nemškemu nacionalizmu

Ko se v teh dneh poslavljamo od iztekajočega se leta lahko ugotovimo, da smo koroški Slovenci v tem letu razvili vsestransko intenzivno dejavnost tako na političnem, kulturnem, športnem in ne nazadnje tudi na gospodarskem področju.

V ospredju naših prizadevanj je seveda stalo vprašanje ohranitve in izgraditve skupne dvojezične šole.

V tem letu pa smo obhajali tudi pomembno obletnico zmage nad fašizmom kot predpogojem za miren in demokratičen razvoj po letu 1945.

Prav ob tem vprašanju pa nas je spet enkrat dohitela koroška stvarnost, oziroma preteklost.

Medtem ko smo se mi na raznih prireditvah dostojno spomnili žrtev fašizma ter tistih, ki so se borili proti fašizmu, za mir in demokracijo, uradna Koroška ni praznovala zmage nad fašizmom, temveč le prevzem oblasti in ob tem proklamirala take ljudi kot antifašistične borbe v smislu moskovske deklaracije, ki so do zadnjega bili v vodilnih strukturah nacionalsocialističnega režima.

Da to ni bilo zgolj naključje, kažejo reakcije prav koroških politikov in nekaterih medijev ob zloglasni aferi Reder-Frischenschlager, ko ni manjkalo izjav in komentarjev v prid Rederju. In ne nazadnje tudi ni naključje, da je Reder našel zavetišče prav na Koroškem, kjer ga določeni krogi slavijo kot vojnega junaka.

Za nas je pomembno, da so tisti krogi, ki zagovarjajo Rederja kot vojnega junaka in ki so organizirali ob javni asistenci bivših nacistov in avstrijskih neonacistov ter ob pokroviteljstvu najvišjih deželnih politikov letos oktobra zloglasni *freihetskommers*, politično in organizatorično identični s tistimi, ki najbolj agresivno zahtevajo ločitev šolarjev ter učiteljev po jezikovni pripadnosti, ki torej zahtevajo šolski apartheid.

Prav zaradi tega smo še v toliko bolj začuden, da predvsem obe veliki stranki v deželi kažeta pripravljenost ugoditi rasističnim zahtevam teh sil.

ÖVP proti Kircherju

Na svoji zadnji seji se je predsedstvo Koroške ljudske stranke za en korak naprej približalo idejam KHDja. Zavrnilo je stališče predsednika koroškega deželnega šolskega sveta Karla Kircherja, da je treba ohraniti ne samo skupno šolo, temveč tudi skupne razrede. Čeprav se ÖVP še ni upala skleniti dokončnega stališča in čeprav predlaga v ljudskih šolah uvedbo pouka slovensčine za začetnike poudarja potrebo po uveljavitvi „pravice staršev“, čeprav le te po spoznanju dr. Unkarta sploh ni!

In tudi vse kozmetične mahinacije strank, kot so to ločevanje šolarjev pod eno streho in ob različnih predmetih, ne morejo prikriti dejstva, da stranke s tem želijo uresničiti zahteve nemških nacionalistov. Obe osrednji organizaciji koroških Slovencev sta namreč v sodelovanju s strokovnjaki celovške univerze v zadnjem letu s konstruktivnimi predlogi prispevali k stvarni razpravi glede šolstva.

Predvsem smo izdelali reformni koncept, ki predvideva fazo pozitivne reformne klime, v kateri naj bi s šolskimi poizkusi ob znanstveni spremljavi proučili dejansko stanje na področju dvojezičnega šolstva in na podlagi tega izdelali predloge za izboljšanje dvojezične šole, ki naj bi bila v korist dvojezičnim in enojezičnim otrokom.

Prepričani smo, da ta predlog ustreza tradiciji avstrijske šolske reforme in tudi dejanskim potrebam dvojezične šole.

Zato pozivamo politično odgovorne, da nas v šolskem vprašanju ne silijo v kot, v katerega sami nočemo. Edini možni konstruktivni izhod iz šolske situacije so šolski poizkusi ne pa ponovna kapitulacija pred nemškonacionalnimi silami. Šoli ne poizkus kriminalizacije tistih učiteljev, ki se aktivno prizadevajo za sožitje in enakopravnost v šoli kot npr. žitrajski učitelj Franc Kukovica.

dr. Marjan Sturm

Prijetno praznovanje vsem bralcem, naročnikom in sotrudnikom

želi Slovenski
VESTNIK
uredništvo in uprava

PREBERITE

na strani

- 2 srečanje žena iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine
- 3 Predstavljamo knjižni dar Slovenske prosvetne zveze v založbi Drava
- 4 Bilčovs: Mladina „pokazala, kaj zna“
- 5 O gorski nomenklaturi
- 6/7 Ob 40. rojstnem dnevu obvezne dvojezične šole: Pomisleki, kritike in predlogi ob trenutni šolski razpravi
- 8 Razgibana dejavnost založbe „Drava“
- 9 Pogovor z Rudijem Benetikom
- 10/11 Pogled nazaj: Leto 1985 v slikah Slovenskega vestnika
- 12 Stran „Za ljudi od 6. leta naprej“
- 13 Kramljanje o uporabnih rastlinah: O dišavah in začimbah
- 14 Velika nagradna križanka
- 20 Priznanje L. Sienčniku in J. Korenjaku
- 20 Sankanje za Obir-pokal

Več med Slovenci v Italiji in Avstriji

Na občnem zboru Slovenske kulturno-gospodarske zveze nedeljo v Trstu je predsednik ZSO Feliks Wieser v pozdravnih besedah naglasil povezave med Slovenci v Italiji in Avstriji. „Imamo mnogo sorodnosti v našem boju proti silam, ki nam osporjajo enakopravnost in pravice.“ Ko se Slovenci na Koroškem trenutno borimo proti getoizaciji na šolskem področju potrebujemo „v tej neenakomerni borbi tudi solidarnostno pomoč naših rojakov v Italiji, kot celotnega slovenskega naroda ter demokratičnih sil v prostoru Alpe-Jadran“ je dejal Feliks Wieser. Posebej pa je poudaril, da moramo v bodoče „še več sil vložiti v vse oblike povezovanja in sodelovanja med Trstom, Ljubljano in Celovcem pri čemer moramo najbolj vključevati v sodelovanje tiste dele in predele, ki so najbolj ogroženi.“ (več o občnem zboru preberite na 2. strani).

Pridite vsi na tradicionalni

35. Slovenski ples

v soboto 4. januarja 1986 ob 19.30 uri
v Domu sindikatov (bivši Delavski zbornici)
v Celovcu, Bahnhofstraße 44

Za ples bosta igrala:

● BIG-BAND - VELIKI PLESNI ORKESTER RTV LJUBLJANA

pod vodstvom Jožeta Privška
solista: Oto Pestner, Meta Močnik
napovedovalec: Vili Vodopivec
Mopedshow: Janez Hočevar-Rifle, Maja Boh

● PLANINSKI SEKSTET

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v pisarni SPZ in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.
Tudi tokrat je možna rezervacija miz in sicer za društva in organizacije. Rezervacije sprejema tajništvo SPZ tel. (0 42 22) 32 5 94.
Ljubitelji vesele družabnosti prisočno vabljeno
O d b o r

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Tržaško pismo

15. občni zbor SKGZ: Čakajoč na zaščito

Slovenci v Italiji smo navajeni čakati. Že eno celo generacijo čakamo: takoj po vojni smo dve leti čakali na mirovno konferenco, ki naj bi določila pravične meje. Sprejeli smo mednarodne sklepe v pričakovanju rešitve tržaškega vprašanja in sprejeli smo tudi to leta 1954, da smo lahko začeli čakati na reševanje pravnega položaja naše skupnosti. Dočakali smo ustanovitev dežele s posebnim statutom Furlanije Julijske Benečije (leta 1963), ki nas ni upoštevala in dočakali smo osimski sporazum, leta 1975, ki nas načelno upošteva, a teh načel ni še upoštevala italijanska država, čeprav je od podpisa minilo že deset let.

Sedaj čakamo na uresničitev državnega zakona, ki naj bi nas upošteval kot narodno skupnost na celem območju, kjer živimo in nam zagotovil neko osnovno raven družbenega priznanja.

Čakanje je naporno in napeto. Ko je italijanski ministrski predsednik Craxi, februarja letos, obiskal Beograd, je obljubil, da bo njegov aparat sestavil vladni osnutek o zaščiti v desetih dneh. Sedaj, po desetih mesecih, baje nekak osnutek zakona kroži po tajništvih strank, a

Slovenci ga nismo še uradno prejeli. Ta osnutek, skupaj z ostalimi šestimi, ki so se po letu 1970 nabrali v parlamentu, bi nato moral začeti svojo pot skozi postopek razprave in odobritve v obeh vejah tega predstavniškega telesa, če hujša politična kriza, s predčasnimi volitvami, ne podere celotne zgradbe.

Resnici na ljubo je treba povedati, da koleša demokracije ves ta čas niso mirovala: situacija se je premaknila, a na slabše. Posebna senatna komisija je v teh mesecih sprejela celo vrsto deželnih političnih in strokovnih, slovenskih in italijanskih delegacij, ki so članom komisije (vsaj nekaterim) ustvarile vtis, da zaščita Slovencev lahko pomeni žarišče novih narodnostnih napetosti v obmejni deželi. Medtem se je zgodilo še to, da je italijanski tržaški dnevnik, *Il piccolo*, (kar dobesedno prevedeno pomeni 'kleine Zeitung') ponovno zapihal v svoj stari, izkušeni, šovinistični rog in pospešil ostro protislovensko kampanjo. V zadnjih tednih je zanimal slovenskih pravic, prešlo iz notranjih strani lista in iz vsebine bolj ali manj zrežiranih „pisem bralcev“ na prve strani, z mastnimi

naslovi političnih dopisov in komentarjev iz Rima.

Občutek Slovenca, ki sledi temu dogajanju je, da italijanski družbeni sistem, ni še niti začel z desnico nekaj ponujati, ko že z levico trže to, kar je že obstajalo. Neuradne vesti o vladnem zakonskem predlogu namreč kažejo, da bi ne nutil nič bistveno novega, medtem ko bi „spregledal“ nekaj že obstoječih pomembnih pridobitev, razdalja med slovenskim javnim mnenjem in branitelji „italijanstva“ se veča in zastruje, čim bolj se bliža težko pričakovani cilj razprave v parlamentu.

To vzdušje se je zgostilo in prišlo na dan to nedeljo, 15. decembra na občnem zboru Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ), osrednje manjšinske neustrankarske organizacije, ki je v prvi vrsti dejavnikov za uresničitev slovenskih pravic.

Občni zbor, ki je petnajsti v 30. letih, bo ostal zapisan predvsem kot velika tribuna, kjer so vse družbene komponente slovenske skupnosti izrazile svoje poglede in pričakovanja. Po poročilih predsednika, Borisa Raceta, in tajnika Dušana Udoviča, se je namreč utrgal pravi

plaz posegov, ki je trajal več kot 6 ur in kot komentira Primorski dnevnik „izzvenel kot ogorčen protest proti zavlačevanju in poskusom omejevanja ravni zaščite“.

Razen ogorčenosti in odločnosti, da ne popustimo pritiskom, se lahko iz razprave in tudi iz tajniškega poročila razbere še nekaj zanimivih vtisov. Poleg politične dimenzije, ki je prevečala vsa poročila in nastope, je na tem občnem zboru največ prostora našlo gospodarstvo, s svojo problematiko in s svojimi uspehi/skratka s svojo vlogo v razvijanju manjšine. Takoj za gospodarstvom je sledila kulturna komponenta, kar pa ni bilo golo upoštevanje in spoštovanje naziva SKGZ, ampak izraz specifične teže obeh komponent v njej. Šele bolj v ozadju sta bili prisotni mladinska problematika in množična občila in še bolj v ozadju šolstvo in telesna kultura.

Verjetno je v tem enostranskem prerezu skozi celodnevno razpravo nekaj površnosti: Gotovo pa je dobljena „lestvica“ komponent SKGZ in torej celotne slovenske narodne skupnosti v Italiji precej verno zrcalo položaja, ki ga trenutno zastopajo.

Pavel Stranj

Nova razprava o šolstvu

FORTSCHRITTLICHE WISSENSCHAFT

Zwei Sprachen — Eine Schule
Beiträge zum Südkärntner Schulkonflikt

MALLE: Entwicklungsprobleme des zweisprachigen Schulwesens in Kärnten
GSETTNER: Kärnten — ein Grund zum jubeln?
LARCHER: Schule und Gesellschaft in Südtirol. Ein Vergleich mit Südkärnten. Die Südtiroler Schule — Vorbild für Kärnten?
FISCHER: Zur Situation der Sprachpolitik in Österreich
JAMPERT: Soziale Integration durch getrennte Erziehung?
ZEHNBauer: Soziale Integration durch getrennte Erziehung?

Korrespondenz Fortschrittlicher Hochschullehrer und Wissenschaftler
Slovenisches wissenschaftliches Institut / Slovenski znanstveni inštitut

Pred dnevi je izšla posebna številka strokovne revije „Fortschrittliche Wissenschaft“, ki tematsko zajema problematiko dvojezičnega šolstva na južnem Koroškem. „Dva jezika — ena šola. Prispevki o južnokoroškem šolskem konfliktu“ je naslov posebne številke, ki sta jo skupno izdala Korespondenca naprednih visokošolskih učiteljev in znanstvenikov ter Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu. Dvojezična „Beseda urednikov“ opozarja na politično dimenzijo diskusije o dvojezičnem šolstvu na Koroškem ter nakazuje, kako malo se pri tekoči diskusiji upoštevajo znanstvena spoznanja ter uveljavljena pedagoška načela. O razvojnih problemih dvojezičnega šolstva piše A. Malle. Obsiren prispevek je nekak skupek dosedanjih prizadevanj koroških Slovencev na manjšinskem šolskem področju. Zajema tiste predloge slovenskih osrednjih organizacij, ki sta jih le-ti v preteklih letih posredovali avstrijskim šolskim oblastem v obliki vlog oziroma stališč do raznih zakonskih osnutkov in odredb. Peter Gsettner v svojem prispevku piše o postopni demontaži dvojezične šole po letu 1959 in vlogi nemško-nacionalističnih sil pri teh prizadevanjih. Avtor ne govori o „rešitvi“ šolskega vprašanja, pač pa o izboljšanju šolskega sistema za slovensko narodno skupnost na Koroškem. Dva prispevka je za to številko napisal Dietmar Larcher.

V obeh govorih o šolski situaciji na južnem Koroškem. Nakazuje različna pravna in socialna izhodišča šole na južnem Koroškem ter govori o zgodovinskem razvoju in socialna izobraževalnega sistema. Gero Fischer poroča v svojem prispevku o situaciji jezikovne politike v Avstriji in obravnava to vprašanje tako iz vidika avtohtonih manjšin kot tudi iz vidika „modernih“ manjšin, konkretno iz vidika priseljenih delavcev. Predlaga, da bi se znanost ukvarjala med drugim z izobraževalnimi sistemi manjšin od predšolske vzgoje naprej, z ekonomskimi in socialnimi razmerami govorcev, s spremembami jezikovnega zadržanja v raznih situacijah, s kulturnim življenjem in jezikovno identiteto, s predsodki, z vprašanji asimilacije in integracije itd. Na primeru sezonskih delavcev v Zvezni republiki Nemčiji razpravlja Karin Jampert in Anne Zehnbauer o vprašanju socialne integracije potom ločene vzgoje? Predvsem razpravlja o zadržanju bavarskih šolskih oblasti do otrok sezonskih delavcev. Gerhard Steingress poroča o bistvenih rezultatih treh raziskav o koroški manjšinski šoli. Posebno številko „Fortschrittliche Erziehung“ zaključujejo dokumenti raznih organizacij in ustanov, ki so jih le-te podale v okviru tekoče diskusije o reformnih prizadevanjih na področju dvojezične šole na Koroškem.

Razpravo o šolstvu lahko kupite tudi v knjigarni „Naša knjiga“, Paulitschgasse 5-7, Celovec. Cena 50,- šil.

O mestu žena v politiki, ustanovah in vzgoji
Srečale so se ženske iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine

„Ženske in ustanove“ se je glasila letošnja tema Srečanja žensk iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine 13. decembra 1985 v Trstu.

Čeprav se je število žensk v organizacijah v zadnjem času nekoliko povečalo, so slej ko prej več ali manj potisnjene ob rob. Ne da bi jih ne bilo, saj zelo številčno sodelujejo. Obstaja pa še vedno velik razmak med njihovo prisotnostjo na bazi in njihovo prisotnostjo v vodstvu. Še vedno nimajo važnih oziroma vodilnih pozicij in s tem seveda tudi ne možnosti soodločanja v raznih odborih in gremijih.

To so ugotovile tako ženske večinskih kot manjšinskih narodov treh dežel. Poleg Ester Pacor so za „večinske“ spregovorile še Dunja Simsič, zastopnica SZDL Slovenije ter Marija Kranzl, predstavnica Zveze demokratičnih žena iz Avstrije. Položaj zastopnosti žensk v raznih organizacijah so v imenu „manjšink“ orisale Nerina Svab in Breda Pahor, zastopnici žensk v Zvezi žensk Italije ter Marija Jurič za Zvezo slovenskih žena na Koroškem. (Zvezo slovenskih žena so zastopali še predsednica Milena Gröblacher ter tajnica Milka Kokot).

Prilagoditev manjšine v parlamentu?

Čeprav živijo v različnih družbenih okoliščinah, so kot manjšinke soočene še s posebnimi problemi, saj so kot prilagoditve manjšin pa kot ženske kar v dvojnem manjšinskem položaju. Če se Slovenke v Furlaniji-Juljski krajini „ponašajo še vedno

samo z eno predstavnico, ki se je prebila v italijanski parlament“ (Breda Pahor), je to za koroške Slovenke skorajda nemogoče dosegljiv cilj. Narodnostna neustrankarska in zastritev, ki jo nacionalistični in protislovenski krogi povzročajo, ne dovoljujejo, da bi se kak koroški Slovenec (kaj šele koroška Slovenka!) povzpela na kako vodilno mesto avstrijskega oz. koroškega javnega političnega in kulturnega življenja. Izjema je mogoče le kak predstavnik, ki pa je a priori kompetent zgoraj za specifično manjšinske zadeve. Politična klima na Koroškem pa ne ogroža le sožitja med obem narodoma, saj pogloblja tudi neenakopravnost žensk. Saj je npr. še vedno tako, da zaradi pomanjkljivega upoštevanja slovensčine na vzgojnem in šolskem področju v prvi vrsti nastradajo ženske, ki mnogokrat na račun razvoja lastne osebnosti edine posredujejo otrokom materinščino.

Enakopravnost meriti na dejanjih

Ta tema ni nova, saj spremlja žensko gibanje od vsega začetka naprej. Brez dvoma pa je bila ravno v Avstriji v zadnjem času precej aktualna. Diskusija o udeležitvi žensk v javnem življenju je dobila tokrat

nove aspekte z zahtevo socialističnih žensk, ki so želele sorazmerno zastopnost žensk na podlagi svojega članstva v lastni politični stranki. Le-ta je bila prisiljena to tudi statutarno podkrepiti. Kljub pozitivnemu premiku pa ne smemo prezeleti, da so statutarne spremembe le ena plat medalje, realnost je druga. Kakor vemo iz lastnih izkušenj, zgolj formalni predpisi ali pa dobrohotni apeli po čim večjem vključevanju žensk v razne ustanove in organizacije, dejanskega položaja žensk žensk ne morejo spremeniti. Ženskam nuditi iste pravice, iste šanse, terja hkrati spremembo pogojev, v katerih danes živijo, delajo in vzgajajo otroke. Vsakdan žensk naj bi bil torej merilo za to, kar je bilo storjeno za uresničitev tega cilja.

Ni začudljivo, da so se ravno glede odnosa žensk do ustanov pojavile največje razlike znotraj ženskega gibanja: število žensk, ki so za popolno ločitev od t. im. „moških“ ustanov je visoko. Iz teh krogov pride tudi kritika žensk, ki se gibljejo znotraj ustanov in ki vztrajajo kljub hierarhičnim strukturam, intrig, konkurenčnemu mišljenju, ter delovnemu pritisku. Konkretno se taka kritika izvaja proti Zvezi žensk Italije (pa najbrž proti vsem na tem zasedanju zastopanih ženskih organizacij), je povedala njena predstavnica Ester Pacor.

Prijetne praznike in uspešno novo leto 1986

vsem članicam, in članom, sodelavcem, prijateljem in somišljenikom

želijo
Slovenska prosvetna zveza
Zveza koroških partizanov
Slovensko šolsko društvo
Zveza slovenskih žena
Slovensko planinsko društvo
Zveza slovenske mladine
Slovenska kmečka zveza
Zveza slovenskih izseljencev
Slovenska športna zveza

Zveza slovenskih organizacij

Knjižnica v Škocijanu

Člani Slovenskega prosvetnega društva Vinko Poljanec se pripravljajo na 80-letnico svojega združenja prihodnje leto. V ta namen so preuredili tudi svojo društveno sobo, ki je v Posojilnici Škocijan. V tej povečani in obnovljeni sobi je sedaj tudi knjižnica prosvetnega društva, ki bo prvič po daljšem odmoru odprta spet v nedeljo 5. januarja 1986 (med 9. in 10. uro). Slovenskih knjig, ki so v njej na razpolago, se poslužuje redno nad 30 ljudi, ki pač še cenijo knjigo kot zvestega spremljevalca skozi življenje.

V posebnem albumu, ki je posvečen 80-letni dejavnosti društva, pa vsi, ki jih zanima, lahko spoznajo številne dogodke iz slovenskega prosvetnega dela v Škocijanu.

Založba Drava je predstavila knjižni dar Slovenske prosvetne zveze za leto 1986

V okviru tiskovne konference je Založba Drava v kulturni taberni Pri Joklnu predstavila knjižni dar Slovenske prosvetne zveze za leto 1986. S tem Založba Drava in Slovenska prosvetna zveza bralcem spet ponujata bogat izbor kvalitetnega čtiva. V šestih knjigah, kolikor jih zajema letošnja knjižna zbirka, gre za dela domačih avtorjev oz. knjigo, ki govori o našem glasbeniku. Tako je tudi tokrat uspelo v knjižno zbirko vključiti domače koroške pesnike in pisatelje, kar znova potrjuje močno ustvarjalno silo naše narodne skupnosti.

Koroški koledar 1986, Sla po svobodi, Pel je za vse, Ali veš? Ali znaš? V lunini sencu in Vprašanja koroškega otroka so naslovi knjig letošnjega knjižnega daru, katerega Založba Drava skupno s Slovensko prosvetno zvezo tedni razpečavata med bralce širom naše dežele. Skoraj neverjetno, a vendar je vseh šest knjig kupcem na voljo za 298,- šilingov. Torej po ceni, ki je dejansko darilo za vsakega, ki bo zbirko kupil. Razen koledarja je vse knjige opremljene s cveto Jeraša, ki je zbirki dal enotno podobo, a vsaki knjigi dal svojstveno podobo v barvi in vsebini.

KOROŠKI KOLEDAR 1986

Koroški koledar 1986 je mikaven že po zunanji opremi - krasi ga slika motiva Ženeškega jezera, pa tudi znotraj, zlasti koledarski del, ki je opremljen s panjskimi čelnicami, sicer pa je urejen tako da so ob datumski razpredelnici možne kratke beležke. Kalendarij dopolnjujejo tudi spominski dnevi, pregovori in reki, gibanje lune in dolžine dneva.

Vsebinsko Koroški koledar ni urejen po tematikah; članki so nanizani svobodno. Pogrešamo tradicionalne članke naših politikov in predstavnikov kulturne organizacije, ki so podajali obračune o preteklem delu ter poglede v bodočnost; kljub temu je Koroški koledar zelo zanimiv. Na 200 straneh (vključno s koledarskim delom) je 37 prispevkov, ki govorijo o šolstvu, o slovenščini v javni rabi, o gradiščanskih Hrvatih, o jubilejih naših društev, 40-letnici Slovenskega vestnika, o vzgoji naših otrok v dvojezičnem vrtcu, o spominih nekaterih rojakov, o življenjskih jubilejih in o smrti naših pesnikov Valentina Polanška in Jozija Turka.

Herman Germ, Maja Haderlap, Marija Jurič, Avguštin Malle, Pavel Apovnik, Milka Hartman, Andreas Novosel, Aleksander Langer, Pavla Rovar, Jože Rajhman, Vekoslav Grmič, Luka Sienčnik, Fabjan Hafner, Lenčka Budin, Emanuel Polanšek, Jože Rovšek, Ewald Grabner, Marija Malle, Ivana Weiss, Simona Rovšek in drugi so avtorji objavljenih člankov, razprav in drugih zapisov.

Posebno je treba omeniti Prosvetno kroniko v sliki, ki v strnjeni obliki prikazuje kulturno dejavnost v preteklem letu. Tako je Koroški koledar brez dvoma bogat po vsebini in s posrečeno ilustracijo bo vsakemu bralcu nudil nekaj privlačnega branja. Leposlovje je tokrat zastopano samo s poezijo, kar pa ne smatramo za pogrešno uredništvo, saj je zbirka knjig, priloženih Koledarju v glavnem sestavljena iz leposlovnih del.

Bralec nikjer ne bo našel podatka, kdo je Koroški koledar 1986 uredil, zato naj to storimo ob tej priložnosti: urednica je bila Maja Haderlap, ki je zbrala in uredila pričujoče prispevke.

SLA PO SVOBODI

Med najboljše knjige knjižne zbirke je roman Sla po svobodi, ki ga je napisal Valentin Polanšek, ta pa predstavljata oz. izdaja žal ni več doživljiva. Polanšek je v svojem romanu opisal partizanske boje severno od Drave, na Svinški planini in drugih pobočjih.

Avtor je podatke oz. gradivo zbral na podlagi pričevanja še živih bivših borcev in seveda obstoječe dokumentacije o NOB na Koroškem. Tu je treba povedati, da je velik del podatkov posredoval Janez Wutte-Luc, predsednik ZKP, ki je bil osrednja osebnost uporniškega gibanja na opisanem ozemlju. Polanšek je snov obdelal temeljito in jo oblekel v privlačno literarno branje, ki ne bo pritegnilo le pozornost tistih, ki se zanimajo za to zgodovinsko obdobje, marveč tudi spremljevalce sodobne slovenske književnosti na Korokem, kjer Polanšek sodi med vodilne osebnosti te umetniške zvrsti.

Spremno besedo je napisal Emil Cesar, ki je najboljši poznavalec in analitik Polanškove proze.

PEL JE ZA VSE - PAVLE KERNJAK

Bogdan Pogačnik je avtor knjige Pel je za vse - Pavle Kernjak. Gre torej za biografijo našega skladatelja Pavla Kernjaka. Bogdan Pogačnik je na predstavitvi povedal, da je to knjiga oz. delo mnogih, ki so Kernjaka poznali in ki so avtorju knjige posredovali ustrezne podatke o osebnosti Pavla Kernjaka. Pogačnik je podatke zbil v berljivo pripoved in nam Kernjaka opisuje takšnega kot je bil: šegav, muhast, skratka, originalen in priljubljen med našimi ljudmi, zlasti med pevskimi in pevci širom Koroške in matične Slovenije. V Pogačnikovi knjigi pridejo do besede mnogi naši rojaki, od pevcev do politikov in kulturnikov, ki so Kernjaka poznali in z njim sodelovali. Med njimi se na Kernjaka spominjata tudi predsednika

Pel je za vse

obeh osrednjih političnih organizacij ZSO in NSKS Feliks Wieser in Matevž Grilc. Knjiga o življenju Pavla Kernjaka bo gotovo našla številne bralce na Koroškem in širšem slovenskem kulturnem prostoru.

ALI VEŠ? ALI ZNAŠ?

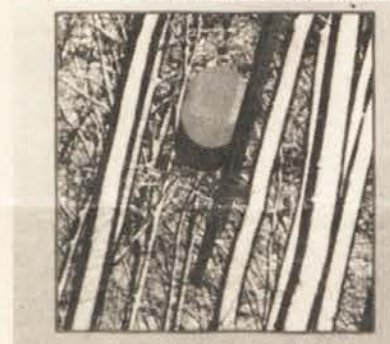
Herman Germ je avtor knjige Ali veš? Ali znaš? Gre za zbirko ugank in pesmi za otroke. S tem knjižna zbirka

ostaja zvesta načelu, da nudi tudi branje na naše najmlajše. Herman Germ je svojo knjigo napisal zelo privlačno in zanimivo, in kakor sam pravi, z namenom, da bi bralce spodbujal k sodelovanju, saj v branje vključuje tudi mladega bralca, da razmislija in dopolnjuje pesmi, napisane v obliki ugank ali izpuščenih besed in pojmov. Germova knjiga pa bo gotovo pritegnila tudi starejše bralce, zlasti stare šoloobveznih otrok s katerimi bodo skupno „reševali“ - in rešili zastavljeno vprašanje ali našli primerno dopolnilo.

V LUNINI SENCU

V lunini sencu je zbirka pesmi koroških pesnikov, ki sta jih zbrala in uredila Fabjan Hafner in Cvetka Lipuš. Knjiga je zanimiv dokument o tem, kako naši najmlajši pisci gledajo na sodobno slovensko književnost. Urednika pričujoče zbirke, v katero sta vključila Milko Hartman, Valentina Polanška, Andreja Kokota, Gustava Januša, Janija Oswaldala, Janka Ferka, Jožico Certov, Majo Haderlap, Fabjana Hafnerja in Cvetko Lipuš. V

V lunini sencu

kratkem spremnem besedilu Hafner pravi, da branje ni izbrano po izborih, po nekakšnih merilih, ampak po tem, kar nerekuje čut.

„Te pesmi so na dlani ponujene - vzemite in berite,“ pravi Hafner, mi z njim soglašamo!

VPRAŠANJA KOROŠKEGA OTROKA

Janko Messner je spet zastopan v knjižnem daru SPZ. Tokrat je v knjižni obliki izdal Vprašanja koroškega otroka. Večino teh posrečenih satirično napisanih vprašanj smo brali že v Mladju. Zdaj jih imamo pred sabo v knjižni obliki s ilustracijami Marjana Mančka. Messner je znal ubrati jezik otroka, ki sprašuje svojega očeta o raznih vprašanjih, ki so sicer zelo preprosta, a prav zaradi svoje doslednosti in iskrenosti starejšega človeka čestokrat spravijo v zadrego. Messner je ozadju vprašanj dal našo koroško problematiko, ki s tega vidika postaja še bolj osvetljena in v nesoglasju z zdravim otroško logiko. Če branje sprva zbuzja smeh, je končno spoznanje bridko in človeka privede do razmišljanja o situaciji, v kateri se nahajamo na Koroškem - in povsod tam, kjer doživljajo manjši in izkoriščani krivici.

Vprašanja koroškega otroka

Jubilejni koncert UPZ „Emil Adamič“ v Celovcu

Kljub številnim prireditvam, ki se v tem času odvijajo, je prišlo mnogo ljubiteljev zborovske glasbe, da prisluhnejo pesmi Učiteljskega pevskega zbora „Emil Adamič“ iz Slovenije.

Koncert, ki je bil prejšnji petek v javnem studiu koroškega radia v Celovcu, je bil lep vokalno-glasbeni dogodek, saj smo lahko prisluhnili pesmi enega najboljših zborov matične Slovenije. Pod vodstvom Mirka Slosarja smo slišali skladbe mednarodnih in domačih skladateljev. Interpretacija posameznih pesmi je bila čudovita, glasovi kristalno čisti, posebno pa so navdušili solisti. Mirko Slosar je mojster, ki po vsaki zapeti skladbi pri poslušalcih izzove veliko navdušenje, to velja tako za klasične kot za moderne kompozicije. Petkov koncert nam je nudil prerez svetovne vokalne glasbe, saj smo čuli pesmi Lajosa Bárdosa, Antona Brucknerja, Rada Simo-

nittija, Roberta Murraya Schaferja, Josipa Slavenskija, Emila Adamiča, Matija Toma, Radovana Gobca in drugih.

Obisk UPZ „Emil Adamič“ v Celovcu ni bil le navadni koncert, marveč je bil tudi zaključek praznovanja 60-letnice obstoja. Koncert je sodil med številne nastope ob jubileju, zato je obiskal tudi koroške Slovence, da se nam predstavi in z nami poglubi prijateljske stike. To je prišlo do izraza v pozdravnih pesmih Radiških fantov, v govoru Tomaža Ogrisa, predsednika SPZ, ki je bila gostiteljica zbora, ter v izmenjavi spominskih daril in besedah predsednika zbora Jake Majcna, ki sta potrdila, da taka srečanja krepijo vezi med matičnim narodom in zamejskimi Slovenci.

V prepričanju, da bomo zbor kmalu spet slišali na Koroškem, zboru želimo uspešno delovanje tudi v naslednjem desetletju.

Kulturno pismo iz Slovenije

65 let slovenske Opere v Mariboru

Novo operno sezono so v Mariboru začeli s proslavo 65-letnice delovanja slovenske Opere v drugem največjem slovenskem mestu. Operna oziroma odrsko-glasbena tradicija je v Mariboru seveda daljša, vendar je bilo gledališče v nemških rokah, kar pa za zgodovinsko osnovo sedanje Opere seveda ni zanemarljivo. V avstroogriških časih so v Maribor prihajali številni glasbeniki, med najodličnejšimi, ki so delovali v mariborskem gledališču, omenimo na primer slovitega Roberta Stolza.

Na svoj jubilej, ki se spominja začetkov slovenskega petja na odru mariborskega gledališča pred 65 leti, so se v Mariborski Operi pripravili zgledno. Jubilej so poudarili že v repertoarju, ko so za začetek letošnje operne sezone vanj uvrstili novo operno delo Pavla Merkuja - Kačji pastir. Merkujeva opera je sicer krstno predstavitev doživela že v italijanski izvedbi v Trstu, tako da je bila mariborska uprizoritev njena prva izvedba v Sloveniji oziroma Jugoslaviji. Libreto za Kačjega pastirja je napisala znana slovenska pesnica Svetlana Makarovič, zgodba je pravljica in duhovita, Merkujeva glasba pa kljub modernosti prijetna in igriva.

Pavle Merku, ki je skladatelj in jezikoslovec, pomemben predstavnik Slovencev s tržaškega, je ob svoji operni predstavitvi v Mariboru poskrbel tudi za zanimivo kulturno akcijo. Pred 14. dnevi je Maribor obiskala skupina kulturnih delavcev slovenske in italijanske narodnosti iz Trsta in okolice, ki si je ogledala Kačjega pastirja, poleg tega pa še mariborske kulturne ustanove. Celoten avtobus se je vračal v Trst z lepimi vtisi in spoznanjem, da le taki stiki lahko navežejo prave prijateljske vezi. Morebiti bi lahko bil to tudi vzorec za kakšen avtobus, ki bi pripeljal iz Celovca v Maribor.

65-letnico slovenske Opere v Mariboru so počastili tudi s simpozijem o opernem gledališču na Slovenskem, ki so se ga udeležili številni muzikologi, kritiki in drugi strokovnjaki iz Slovenije. Na simpoziju so med drugim spregovorili tudi o sodobni slovenski operni (skladateljski) dejavnosti. Ugotavljali so, da ta ustvarjalnost peša, to pa utemeljevali z domnevo, da v današnjem času ni več zanimanja za opero. Toda izkazalo se je, da to ne drži, saj je prav Pavle Merku s Kačjim pastirjem pokazal, da je mogoče skomponirati privlačno opero, ki tudi današnjega gledalca ne more pustiti neprizadetega.

Vili Vuk

Literarni razpis

Zaradi dobrega odziva lanskega literarnega natečaja, ki ga je razpisala skupina - Gruppe „508“, so se akterji odločili, da ponovno razpišejo literarno nagrado. Lani je šlo za prozo, tokrat pa je razpisana nagrada za poezijo.

Kot znano, gre za nagrado mesta Beljak (10.000,- šilingov) in za pospeševalni nagradi (10.000,- oz. 5.000,- šilingov).

Pri natečaju morejo sodelovati avtorji do 27. leta starosti, ki so bili rojeni na Koroškem oz. taki, ki imajo na koroškem svoje stalno bivališče.

Gradivo naj obsega (največ pet) pesmi, z največ 20 vrsticami, seveda take, ki še niso bile objavljene. Pesmi so lahko napisane v enem izmed obeh deželnih jezikov - nemškem ali slovenskem. Rokopise je treba poslati v treh prepisih na naslov: Gruppe 508 „Förderungspreis“, Baptist-Türk-Strasse 11, A-9500 Villach/Beljak. Zadnji rok je 28. februar 1986.

Vposlana dela bo ocenjevala posebna žirija (Edith Darnhofer, Bernhard C. Bünker, Gustav Januš).

Podelitev nagrad bo predvidoma maja 1986.

Uspela mladinska revija „Pokaži kaj znaš“ v Bilčovsu

Slovenska prosvetna zveza je skupno s krajevnimi slovenskimi prosvetnimi društvi organizirala že celo vrsto mladinskih revij z geslom „Pokaži kaj znaš“. Ena takšnih prireditelj je bila tudi v nedeljo popoldne pri Miklavžu v Bilčovsu, na kateri je skupno nastopala mladina iz Bilčovsa in Kotmare vasi. Lahko bi tudi

Z veseljem smo se na tokratni mladinski reviji seznanili tudi z novim mladinskim pevskim zborom z instrumentalno spremljavo, ki ga vodi profesor Jožko Kovačič. V posebnem intervjuju, ki ga je nedeljski „kviz-master“ Štefan Schellander imel s prof. Kovačičem je le-ta obljubil, da se bo tudi v bodoče zavzemal

V okviru nedeljskega programa so še sodelovali mladinski pevsko-instrumentalni zbor iz Kotmare vase, ki ga vodi Jožko Pack; pevski zbor najmlajših iz otroškega vrtca v Bilčovsu, pod vodstvom Rezike Kolter; instrumentalisti glasbene šole, recitatorji ter domači instrumentalni ansambel, ki ga tvorijo Strajnikova fanta in Sramsčnik.

Nova pevsko-instrumentalna skupina v Bilčovsu

rekli, da je tokrat šlo za revanšo, ker so v okviru kotmirške mladinske revije „Pokaži kaj znaš“ januarja meseca, zmagali Bilčovščani. No, tokrat slednji niso imeli toliko sreče, tako da je izid bil - neodločen.

V nedeljo so bilčovski organizatorji mladinske revije „Pokaži kaj znaš“ poskrbeli za novo atrakcijo, s toto-igro. Toto igra v povezavi s kvizom spominja namreč na znano televizijsko družabno igro Dalli Dalli. Sploh je ta posebnost bila v tem, da so tokrat na prireditvi sodelovali tudi udeleženci prireditve, gledalci. Že pri vstopu v dvorano si prejel „totošajn“, na katerem je bilo zabeleženih pet iger, v katerih naj bi se v spretnosti pomerili med seboj kotmirški in bilčovški otroci. Ta toto-listek je bilo treba izpolniti in kdor doseže največ točk, prejme nagrado. Srečni dobitelj te nagrade je bil mladi Patrik Muri, ki je prejel električni sušilec za lase.

za ta zbor, ki mu je zelo pri srcu.

V zadnjem času igra kviz važno vlogo pri naših mladinskih revijah.

Tako so kandidati morali odgovarjati na vprašanja iz mlajše zgodovine koroških Slovencev, na primer na vprašanje - kako imenujemo tistih 13 koroških žrtev, ki so bile obglavljene na Dunaju ali - poznate imena nekaterih taborišč, kamor so bili izseljeni koroški Slovenci. Bilo je še celo vrsto drugih vprašanj, med njimi tudi o koroškem pisatelju Prežihovem Vorancu. Kot pri toto-igri, je bila velika napetost, ki pa se ni izražala samo pri kandidatih, marveč tudi pri vsi zbrani publiku v nabito polni dvorani, tako da je žirija - Marjan Einspieler, Franci Krušič, Herbert Rulitz - imela včasih kar težavno stališče pomiriti razburjene duhove. Kar pa žirija ni zmogla, pa je na „svoj način“ uredil Tomi Gasser s svojimi posrečenimi smešnicami.

Za nedeljsko, kot za ostale mladinske revije „Pokaži kaj znaš“, velja ista ugotovitev, da gre za izredno priljubljeno in privlačno mladinsko prireditelj. Slovenska prosvetna zveza, ki je dala pobudo in forsira tovrstne mladinske prireditve „Pokaži kaj znaš“, izrekamo tem potom iskrene čestitke, z željo, da bi s to zvrstjo mladinske družabno-kulturne dejavnosti nadaljevala in izpopolnjevala z nadaljnjimi novimi pobudami.

Na južni tečaj

Šestčlanska avstrijska alpinistična ekspedicija se je pred kratkim odpravila na Antarktiko z namenom, da doseže južni zemeljski pol ter da prepleza tudi še deviške vrhove, med njimi 4163 m visoki Mount Minto. Na južnem tečaju še ni bila nobena avstrijska odprava, zato je ta podvig toliko bolj zanimiv, ker gre za avstrijsko prvenstveno akcijo.

Vodja odprave je inž. Bruno Klausbrückner (40) z Dunaja. Med člani odprave ni nobenega Korošca. Dokler bo šlo, se bo odprava posluževala motornih sani, potem pa bodo morali peš nositi bremena tudi do 50 kg teže. Največja težava te prve avstrijske odprave na južni tečaj pa je vsekakor mraz, saj vladajo tam temperature tudi do 60 stopinj minus. Stroški te odprave bodo znašali 4,7 milijona šilingov. Odpravi želimo srečno vrnitev.

Iz neuradnih krogov smo zvedeli, da se na južni tečaj odpravljajo tudi Jugoslovani.

17. Koroški kulturni dnevi

V MOHORJEVEM DJAŠKEM DOMU
10.-OKTOBER-STRASSE 25

S P O R E D

Petek, 27. decembra 1985

- 9.00 Otvoritev 17. Koroških kulturnih dni
- 9.30 Erik Prunč: Problemi zgodnje otroške večjezičnosti (predavanje in video-film)
- 11.30 Janez Dular: Problemi dvojezičnega dvogovora
- 14.30 Gero Fischer: Jezik in denunciacija - retorika in klišeji propagande za nemško Koroško
- 16.00 Vladimir Klemenčič: Avstrijski popis prebivalstva 1981 in Slovenci na Koroškem
- 19.30 Gledališka predstava v Mladinskem domu SŠD v Celovcu, Mikschallee 4
Gostuje Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice z igro Petra Turrinija

JOŽEF IN MARIJA

Sobota, 28. decembra 1985

- 9.00 France Bučar: Bodočnost majhnih narodov - pomen številčnosti za obstoj in razvoj
  - 10.30 Marjan Krisper: Informacijska družba
  - 14.30 France Križaj: Stanje computerske tehnike
  - 15.30 Pavel Apovnik: Varstvo osebnih podatkov
- Vsa predavanja se bodo prevajala simultano v oba deželna jezika.

Gledali bomo Turrinjevo enodejanko Jožef in Marija

Slovenska prosvetna zveza je oktobra letos imela v gosteh Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Kot znano, je pri nas gostovalo s Turrinjevo enodejanko Lov na podgane. Tedaj je bila na sporedu tudi druga Turrinjeva enodejanka Jožef in Marija, ki pa je zaradi bolezni v ansamblu morala odpasti.

Ljubitelji odrske umetnosti bodo v okviru 17. koroških kulturnih dnevov imeli priložnost ogleda komada Jožef in Marija, ki ga bodo gledališčniki PDG v petek, 27. decembra 1985, ob 19.30 uri uprizorili v Mladinskem domu SŠD v Celovcu, Mikschallee 4.

Ta enodejanka sodi med Turrinjeva zadnja ustvarjanja in je s tem brez dvoma najzrelejšo delo tega uspešnega pisca dramskih besedil. Tu so kajpada vidne paralele s komadom Lov na podgane (zato sta enodejanki bili načrtovani za skupno uprizoritev). V enodejanki Turrini prikazuje starejšo generacijo, osamljenost, zapuščenost starejših ljudi. Jožef in Marija bi morala preživeti božični večer sama zase, toda temu se želita izogniti in se zato pristojevoljno javita v veliki trgovini, da bi v božični noči deržurala. Toda na božični večer le najdeta smisel zapoznele človeške sreče. Igra se na poseben način dotika predsodkov, da s starostjo izginjajo čustva ljudi. Poročali smo, da sta predstavi Lov

na podgane v Ločah in v Šentprimozu (kljub nekaterim pomislekom) bili zelo uspešni in izredno dobro obiskani. Zato je pričakovati, da bo tudi predstava Jožef in Marija v Celovcu zbudila veliko zanimanja.

Vstopnice so v predprodaji pri tajništvu Slovenske prosvetne zveze, pri krajevnih prosvetnih društvih, v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu in eno uro pred pričetkom predstave. Vstopnina znaša šil. 40,- (v predprodaji) in 50,- (pri večerni blagajni).

INFORMATIVNI CENTER AVSTRIJSKIH NARODNOSTI
razpisuje

delovno mesto tajnice

Pogoji: ustreza izobrazba ter obvladanje strojepisja (obvladanje stenografije zaželeno). Obvladanje slovenščine ali srbohrvaščine zaželeno, ni pa predpogoj.

Nastop službe: 2. januarja 1986, oz. po dogovoru.

Plača po dogovoru.

Prednost imajo kandidatke z ustrežno prakso in ki so že aktivno vključene v delo manjšinskih organizacij in ustanov.

Interesentke naj vložijo pismeno prošnjo na naslov:

Informationszentrum der österreichischen Volksgruppen, Teinfaltstraße 4, 1010 Wien/Dunaj.

Prireditve

SVEČE

BOŽIČNICA

v četrtek, 26. 12. 1985 ob 18.30 uri pri Adamu v Svečah
Prireditelj: SPD „Kočna“ Sveče

GLOBASNICA

PODJUNSKI PLES

v soboto 11. 1. 1986 ob 20. uri pri Šostarju v Globasnici
Nastopa ansambel „Slovenija“
Prireditelj: SKD „Globasnica“

ŠMIHEL

ADVENTNO SREČANJE

v nedeljo 22. 12. 1985 ob 14.30 uri v farni cerkvi v Šmihelu

DOBRLA VAS

REDNI OBČNI ZBOR POSOJILNICE DOBRLA VAS

v nedeljo 29. 12. 1985 ob 9.30 uri v kulturnem domu v Dobrli vasi.

POJEMO IN PLEŠEMO

Hanzi Lomšek predvaja svoje filme v četrtek 26. 12. 1985 ob 9.30 uri v farni dvorani v Šentlipšu.

RAZSTAVA ALOJZA BERLECA

je še odprta do 31. decembra 1985 v poslovnih prostorih Posojilnice Bilčovs

SILVESTROVANJE V BOROVLJAH

v torek 31. decembra 1985 ob 20. uri v občinski hiši v Borovljah.
Igra: Planinski sekstet Srečolov z mnogimi dopitki
Prireditelji: Slovenska prosvetna društva Borovlje, Slovenji Plajberk, Šentjanž in Sele-Kot.

DUNAJSKI KROŽEK

vabi na predavanje z diskusijo
„VSE BLAGOSLOVE TEBI
LJUBLJANA“

v petek 24. 1. 1986

Večer narodne pesmi - poje MPZ Dunajskega krožka, pod vodstvom Aleša Schusterja.

PLES IN IZBOR POPEVK - SLOVENSKA POPEVKA USPEŠNICA MESECA DECEMBRA

v petek 20. 12. 1985 ob 19. uri v gostilni Čimžar v Dvorcu.
Prireditelji: ORF - slovenski oddelek Slovensko prosvetno društvo „Zvezda“ iz Hodiš Slovenska prosvetna zveza

ŠENTPRIMOŽ POPOLDAN DOMAČIH PRIPOVEDNIKOV

v četrtek 26. 12. 1985 ob 14.30 uri v kulturnem domu v Šentprimozu

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ Šentvid v P. vabi na

NOVOLETNI KONCERT

v ponedeljek, 6. 1. 1986 ob 14.30 uri v Kulturnem domu v Šentprimozu.
Sodelujejo: mlajši mladinski zbor SPD „Danica“

MPZ SPD „Kočna“ Sveče
Vokalni Kvintet iz Šentlipša
MePZ SPD „Danica“

VOGRČE

SILVESTROVANJE

v torek 31. 12. 1985 ob 20. uri v gostilni pri Florijanu v Vogrčah.
Igra ansambel „Veseli hmeljarji“
Prireditelj: MePZ „Podjuna“ iz Pliberka

HODIŠE

ADVENTNO PETJE

v nedeljo 22. 12. 1985 ob 15. uri v Hodiškem gradu.
Nastopajo: vokalni kvintet Šentlipš MGV Wurzenpaß
MePZ „Zvezda“
Prireditelj: SPD „Zvezda“ v Hodišah

SELE

KURENT

v četrtek 26. 12. 1985 ob 14. uri v farni dvorani v Selah.

PLIBERK

SKAVTSKA TOMBOLA

v četrtek 26. 12. 1985 ob 14.30 uri v farni dvorani v Pliberku.
Prireditelj: Slovenski koroški skavtje iz Pliberka.

Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem vabi na

13. ŠMUČARSKO TEKMO ZA „OBIR POKAL 1986“

v četrtek na štefanovo 26. 12. 1985
Razdelitev startnih števil ob 9. uri pri Kovaču
Start: ob 10.00 uri

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Zelezni kapli vabi na

16. ŠMUČARSKO TEKMO V VELESIALOMU

v nedeljo 5. 1. 1986 pri Kežarju v Lepeni
Razdelitev startnih števil do 11.30 ure
Start ob 12. uri
Podelitev nagrad po tekmi pri Rastočniku.

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

BOŽIČNICO ZA OTROKE

v nedeljo 22. 12. 1985 ob 14.30 uri v kulturnem domu na Radišah

PLES NA ŠTEFANOVO

v četrtek 26. 12. 1985 ob 20. uri pri Šostarju v Globasnici
Igra: ansambel „Dobri znanci“
Prireditelj: Klub podjunske mladine

DUŠNOPASTIRSKA TELEFONSKA SLUŽBA

(0 42 22) 1770
24. 12. 1985 od 10. ure naprej neprekinjeno do 25. 12. 1985 ob 22. uri

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi

turne smučarje na IZLET NA DOBRAC

v nedeljo 29. 12. 1985
Zbirališče: ob 10. uri dopoldne na zadnjem parkirišču gorske ceste na Dobrac.

PLIBERK

BOŽANSKA KOMEDIJA -

(lutkovna igra za odrasle) - premiera
v nedeljo 29. 12. 1985 ob 19.30 uri v farni dvorani v Pliberku
Igra: lutkovna skupina „Dunajskih študentov“
Prireditelj: katoliška mladina Pliberk

Vesele praznike
ter srečno Novo leto 1986
želi
dr. Miran Zwitter,
odvetnik,
9020 Celovec,
Karfreitstr. 3/1

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 19. decembra 1985

Za 100 dinarjev dobite	4.75 šil.
Za 100 dinarjev plačate	5.75 šil.
Za 100 lir dobite	1.00 šil.
Za 100 lir plačate	1.08 šil.
Za 100 mark dobite	693.70 šil.
Za 100 mark plačate	710.00 šil.

Z najboljšimi željami v novo leto

Hitro je minilo leto in spet so pred nami prazniki, ko je v navadi, da izmenjamo voščila z najboljšimi željami, da bi srečni in zdravi preživeli božične praznike ter uspešno stopili v novo leto.

Božični prazniki veljajo že od nekdaj za družinski praznik. Vsaj enkrat v letu in to ob božičnem času smo skupaj v družinskem krogu, kar je v tem hektičnem času že kar nekaj nenavadnega. V božičnem času se tudi tisti člani družine, ki so daleč raztreseni po svetu znajdejo v družinskem krogu v prisrčnem družinskem sožitju. To sožitje, ki ga doživljamo v lastnem krogu, pa naj nam bo v spodbudo, da ga skušamo razširiti tudi preko njega med naše ljudstvo in sosede v deželi, da bo božični motiv dejansko odgovarjal plemenitemu geslu - mir ljudem na zemlji.

Vsako leto spet z zaskrbljenostjo zremo v bodočnost, saj se tako na gospodarskem kot na narodnopolitičnem področju grmadijo temni oblaki, ki napovedujejo slabo prihodnost - gospodarski škandali in skrb za usodo naše narodne skupnosti. Kljub temu se koroški Slovenci slej ko prej prizadevamo, da bi živeli v mirnem sožitju doma in po svetu. Pri tem pa imamo v mislih tudi veliko družino zbrano okoli našega glasila Slovenskega vestnika, ki se trudi in prizadeva, da bi ustregel željam in težnjam našega ljudstva. Tukaj občutimo dolžnost, da se ob koncu leta iskreno zahvalimo za izkazano zvestobo s strani bralcev ter še posebno za pomoč dopisnikov, ki so pomagali oblikovati list in ga širiti med našim ljudstvom, kakor tudi izven naše domovine. V prihodnem letu bo naš list že obhajal 40-letnico svojega obstoja, kar pomeni 40 let prizadevanj, z nalogo služiti svojemu ljudstvu. To nalogo dobro opravlja, tako da je dejansko glasnik težen in hotenj slovenskega ljudstva na Koroškem.

Našo zahvalo listu povezujemo s prošnjo, da bi tudi v novem jubilejnim letu ostali zvesti našemu listu, da bo še bolj skupno glasilo nas vseh.

Zaradi praznikov prihodnja številka izide šele 3. januarja 1986 s povečano praznično številko. Kot vsa leta bomo kot izraz hvalečnosti bralcem priložili stenski koledar s prošnjo, da listu ohranite zvestobo tudi v novem letu ter ga pomagajte krepiti in širiti s pridobivanjem novih naročnikov. V tem smislu želimo vsem prijetne božične praznike in srečno in uspehov polno novo leto.

Uredništvo

Razpis

za ljudsko smučarsko tekmo za „Karavanškega medveda“ in otroški slalom za „Kekca“
V nedeljo, dne 5. januarja 1986

Kraj: Sele-Zgornji Kot (pri Francu)
Start: ob 11 uri. Prijave so možne do pričetka tekme.
Tekmuje lahko vsak, ki je starejši od 12 let!

Potek: Na STARTU tekmovalci vzame smuča na ramo in se povzpne peš, po lepo steptani poti. Na koncu poti (je označeno) natakne smuča in se spusti po celcu, čez prostrane travnike, nazaj proti startu - kjer je sedaj končni CILJ. Hoja + smuk = končni rezultat! Posebna turna oprema ni potrebna!!

Tekmovalo se bo v 5 starostnih skupinah. Uvrstitev v vsaki skupini: 1. zlato, 2. srebrno, 3. bronasto kolajno. Vsi dobitniki zlatih, se v odločilni igri pomerijo za „Karavanškega medveda“. Najboljši dneva dobi posebno nagrado - turne smuča ELAN - ALPIN.

Otroški slalom za „Kekca“

2 starostni skupini: do 10 let in od 11 do 15 let

Uvrstitev v vsaki skupini: 1. „Kekca“, 2. zlato, 3. srebrno, 4. bronasto kolajno

Startnina: za „medveda“ S 50,-/za „Kekca“ S 20,-

Vsak tekmuje na svojo odgovornost!

Organizator: Slovensko planinsko društvo

Z gorsko nomenklaturo nekaj ni v redu

Znana planina v Karavankah pod mogočno Jeko Bleščeča, kjer stoji slovenska planinska postojanka „Koča nad Arihovo pečjo“, ima nemško ime Roßalm, kar pomeni konjska planina. Večkrat smo se spraševali in čudili, od kod to ime in kdaj je nastalo. Kolikor mi je znano, so na Bleščeči pasli in še pasejo samo govejo živino. Med domačim prebivalstvom je splošno mnenje, da je ime Roßalm nastalo po drugi svetovni vojni.

Zelo me je mikalo, da bi razvozljal to uganko. Spraševal sem kmete, ki so najbolj povezani z območjem Bleščeče (lastniki gozdov) in nihče mi ni mogel točno povedati, kdaj se je pojavilo to ime. V splošnem so trdili, da šele po drugi svetovni vojni, z izjemo nekega moža, ki je bil mnenja, da je ime Roßalm nastalo že med vojno, ko je skupina vojakov nekaj dni pasla konje na planini. Ta dogodek naj bi bil povod, da so planino „prekrstili“ v Konjsko planino. Pred drugo svetovno vojno od domačega prebivalstva torej nihče ni vedel za ime Roßalm.

Pred nekaj dnevi pa sem slučajno dobil v roke zemljevid iz leta 1936 „KLAGENFURT u. VILLACH“ in na moje veliko začudenje našel v njem ime Roßalm (sicer z oznako napačne višine 977 m - prava višina je 1080 metrov). Tipično za nomenklaturo gorskih in drugih imen pri nas na Koroškem je, da ponemčeno ime svojega kraja izveš šele iz zemljevida. In ker se teh v prejšnjih časih nismo tako množično posluževali, dotično prebivalstvo sploh ni zvedelo zanj oziroma šele dolga leta pozneje.

Pri pregledu tega zemljevida sem prišel še na druge napake. Tako je markantni vrh podoben turškemu fesu, Komnica (slovensko ime), visok 1739 m, označen z imenom Kleiner Mittagkogel, kar seveda ne drži, ker se Kl. Mittagkogel nahaja zahodno od Jefe/Mittagskogel. V novejših zemljevidih je Komnica označena z imenom Ferlacher Spitze, kar po mnenju domačega prebivalstva tudi ne drži, ker je najbolj uporabljeno nemško ime za Komnico, Türkenkopf. Le-ta pa je pomotoma v zemljevidu iz leta 1936 in v najnovejših zemljevidih označen za okoli 500 metrov severneje (kota 1571 m), kar je seveda velik nesmisel. Idealna označba za omenjeni vrh bi morala biti Komnica/Türkenkopf. Kako udomačeno in tudi znano nemško ime za Komnico je Türkenkopf, pove tudi dejstvo, da gostilničar Sticker na Kopanju/Kopein (najbližji sosedi) ni imenoval svoje gostilne Gasthaus

Ferlacher Spitze, temveč Gasthaus Türkenkopf.

Ko smo že pri teh čudnih gorskih imenih, naj omenim še (v zemljevidu iz leta 1936) znani vrh Arihovo peč/Arichwand, ki se napačno imenuje graue Wand ter gorski masiv Gračeno, ki so jo prekrstili v Gratschützen. V vodiču „Karawanken-Führer durch die Karawanken und die Steirner Alpen“ (izšel leta 1974) imenujejo Gračeno Gratschitzen, prav tako so že pred prvo svetovno vojno v planinski reviji „Zeitschrift des Deutschen und Österreichischen Alpenvereines“ iz leta 1909, verjetno tudi še prej, uporabljali za Gračeno

Slovensko planinsko društvo
Celovec vabi na

SILVESTROVANJE

v torek 31.12.1985 v prijazno planinsko postojanko „Koča nad Arihovo pečjo“ na Bleščeči.

ime Gradschitzen, kar ima dejansko sorodnost s slovensko Gračeno, saj je koren tega imena beseda grad. V severnem pobočju Gračeno, na višini 1020 metrov, so še ostanki nekdanjega gradu Rasov, po katerem ima ta gora svoje ime - Gradčeno oziroma Gračeno.

Po vsem tem, kar sem napisal, moram ponovno ugotoviti, da je povezava med kartografi, ki so

odgovorni za vsebino zemljevidov in domačim prebivalstvom, ki pozna terenske razmere, vse prej kot zadovoljiva. Zato iz vsebine teh nekaj napisanih vrstic lahko sklepamo, da so kartografi naselili nekimi posameznikom, ki imajo svoje določene interese in s tem povzročili zmedo in nezadovoljstvo ter tudi upravičeno kritiko.

Dobro se zavedamo pomembnosti in kooristnosti zemljevidov. Danes najdemo zemljevide v vsaki hiši in ljudje se jih zelo poslužujejo, česar včasih ni bilo. In prav zato naj bi bila med kartografi in prebivalstvom tesnejša povezava in s tem manj vzroka za razne kritike na njihov račun. Ohranimo ljudske dobrine, med katerimi so še posebno pomembna avtohtona gorska in ledinska imena. Potujčevanje (germaniziranje) le-teh smatramo za skrajno nekulturen akt, saj se s tem zapravlja in uničuje nad vse dragoceno narodno blago. Zanimivo pri vsem tem pa je, da ravno tisti, ki najbolj zagovarjajo potrebo po ohranitvi starih običajev in sploh narodnega blaga, najbolj grešijo. Ravno iz teh vrst izhajajo najhujši ponemčevalci in uničevalci dragocelega narodnega blaga, kot so to avtohtona gorska, ledinska in krajevna imena.

Mnenja smo, da o teh imenih naj odloča posebna nomenklatura komisija ne nepoklicani, neodgovorni elementi, ki vnašajo samo zmedo in nevoljo med prebivalstvo.

PL

Vesele božične praznike in veliko prijetnih planinskih doživetij v novem letu želi Slovensko planinsko društvo Celovec

Franc Petek

SPOMINI

41

Odločitev, da obdržim mandat slovenske stranke s pogoji, kakršne je postavil Blüml, je seveda pomenila zame, da se moram odreči uveljavljanju kakega svojega posebnega koncepta. Dejstvo je, da sem potem tako rekoč izgubil iz političnega življenja.

Kot zanimivost naj povem še to, kako smo že pred zborovanjem izvedeli, kako približno stvar stoji oz. kje bo padla odločitev, ali gre res za sklep, ki naj bi ga sprejeli zaupniki, ali pa bo ta odločitev čisto kje drugje. Poslal sem nekega človeka dol pred škofijsko palačo in mu naročil: »Idite dol pa pogledajte, kdo bo zjutraj ven prišel.« In kdo je prikorakal ven? Poljanec in pa Starec. Sta šla pač po instrukcije. To sem jim na zborovanju tudi očitil in so res priznali, da so šli k škofu in pozneje tudi tajili niso več, da svoje stališče zagovarjajo po škofovem navodilu. Drugače tudi Blüml ne bi mogel pri svojem ultimatu rabiti take besede kot sem že opisal.

Mimogrede naj omenim, da je podpora slovenske stranke krščanskim socialcem le-tem dejansko pripomogla, da so na Koroškem pridobili še en mandat.

Pozneje so mi večkrat očitali, zakaj vendar nisem razbil enotne slovenske politične organizacije, ko sem imel tako močno zaslombo med navzočimi. Med mojimi kritiki

je bil tudi Prežihov Voranc, ki je tedaj pribežal iz Jugoslavije na Koroško.⁶⁴ Z njim sva se skoraj sprla, ko me je ostro kritiziral, kaj, hudiča, delam. Težko je odgovoriti na te kritike kaj drugega kot to, da sem morda imel premalo politične izkušnje, premalo političnega čuta in da sem tudi jaz bil pod vplivom tistega čudnega pojmovanja, da smo vsi Slovenci in da moramo skupaj držati. To pojmovanje narodne sloge je šlo tukaj tako daleč, da se je zaradi njega zdelo potrebno podvreči se klerikalnemu vodstvu. Svojem kritikom sem tedaj odgovarjal: Vi tega ne morete presojati, zakaj mi smo tisti, ki moramo tukaj vzdržati.

Tedaj mi še ni bilo jasno to, kar je vsem očitno danes, da bi do enotnosti v narodnih vprašanjih kljub temu moralo priti na ta ali drugi način in da za to nikakor ni bila neogibna cena politična podreditev klerikalcem. To se je že tedaj moglo videti pri Čehih, ki so imeli več strank, med njimi je bila najmočnejša socialdemokratska, a za manjšinske kongrese, kjer je šlo za nacionalna vprašanja, so pa vse stranke skupaj volile svoje zastopnike in ti so tam tudi enotno nastopali. Pri nas pa smo si domišljevali, da to ne gre. Gotovo bi navsezadnje tudi klerikalcem nič drugega ne preostajalo kot iskati z drugo slovensko skupino platformo pri narodnem vprašanju. Danes se to seveda vidi, takrat pa pogledi še niso bili tako jasni. Ena stvar pa je, da bi mene danes verjetno ne bilo več tukaj, ko bi bil tedaj vso stvar razbil.

V času zaupniškega sestanka leta 1930 se je že čisto jasno videlo, kam gre notranji politični razvoj. Ustanov-

ljene so bile že heimwehrovske oborožene organizacije, prav tako oboroženi republikanski Schutzbund, vsaka stranka je imela svojo oboroženo formacijo. Wedenig je bil tedaj sekretar socialne demokracije v Velikovcu in imela sva večkrat stike, tako da med socialdemokrati nisem bil novinec. Toda on je bil »Abwehrkämpfer« in s tem je najino razmerje bilo že vnaprej določeno. Takšna je bila ločitev, ki so jo prinesli plebiscitni boji, ločitev, ki je niso mogli premostiti še tako sorodni politični pogledi. Midva z Wedenigom sva vendar drugače imela podobne poglede na politiko, ampak on je bil »Abwehrkämpfer« in jaz ne in to je bilo merodajno tedaj in je še danes.

Tudi jaz sem tedaj razločno videl, da boj krščanskih socialcev ne gre več za demokracijo, ampak proti demokraciji, za njeno odstranitev. Splošni tok je bil tako močan, da pravzaprav vprašanje naše slovenske stranke ni bilo interesantno. Ustanovljena je bila organizacija »Das neue Leben«, zveza s krščanskimi socialci je bila vse tesnejša in vse je šlo naprej v Dollfusovo smer. V tem splošnem toku položaja v slovenski stranki ni imelo smisla zaostrovati. Nastopila pa je že tedaj ločitev mišljenj, čeprav ni prišla do kakega organiziranega izraza ali celo do organiziranja posebne stranke. Bilo pa je čisto jasno, da smo ločeni ljudje. Te idejne ločitve seveda ne gre presojati v smislu liberalizma. Klerikalno vodstvo je pač moje stališče vedno hotelo diskreditirati s tem, da ga je označevalo kot liberalno.

(se nadaljuje)

„Brez preizkušanja ne gre...“

Iz reformnega koncepta celovške univerze

● „šolsko klimo“ - v teh preizkusih naj se posebej raziščejo socialni momenti poučevanja in učenja (strah v šoli, stres, zadržanje učiteljev);

● „alternativne poučne in učne koncepte“ - raziščejo naj se kako je šola povezana z življenjskimi okoliščinami šolarja; učenje, pri katerem učenec sam odkriva in deloma usmerja pouk; bolj fleksibilni časovni okvirji; skupinsko poučevanje učiteljev (team-Teaching);

● za razvoj novih učnih materialov, za pospeševanje pouka, za „odpiranje šole kot institucije“ (pri katerem se upošteva socialnodružbeno okolje šole, družino, delovno mesto, občino - pri pouku).

Navedeni in drugi možni poizkusi za „notranjo reformo šole“ omogočajo seveda upoštevanje etničnega momenta, kar je neobhodno potrebno pri oblikovanju šole, ki je odgovorna tudi za razvoj slovenske narodne skupnosti.

Razčlenjeni in izboljšani učni pripomočki za dvojezični pouk so na primer bolj važni kot zgolj namestitve kakavega učitelja.

Okvirni koncept celovške univerze (izdelala sta ga profesorja dr. Peter Gstettner in dr. Dietmar Larcher) je strokovni odgovor celovških pedagogov na politično motivirane in protimanjšinske težnje koroških nacionalistov. V uvodu svojega koncepta pravijo: „Če se sprejmejo politične odločitve ali samo administrativne ureditve, ki se dotikajo trenutnega območja šole ali skupnega pouka, potem je treba računati z negativ-

nimi posledicami za sožitje obeh narodnostnih skupnosti nasploh.“ Pedagogi so torej od vsega začetka opozarjali na nedopustnost takih političnih ukrepov brez vsakršnega prejšnjega strokovnega preizkušanja!

Iz novih zakonov so izbrali tiste predpise, ki omogočajo sodoben pristop k šolskim problemom. Še posebej pa so upoštevali poseben status dvojezičnega šolstva, ki ima nalogo zagotoviti otrokom pouk v materinem jeziku in hkrati vzgajati mladino k sožitju. Opozorili pa so tudi na dejstvo, da so **možne reforme, ki upoštevajo posebne regionalne potrebe šol**. Iz smernic ministrstva za šolske poizkuse so izbrali take, ki imajo nalogo preizkusiti izboljšanja na teh področjih. Šolske poizkuse je mogoče izvesti za:

● „oblikovanje pouka“ (Unterrichtsgestaltung) - projekti za preizkus predmetnega učenja, ki bolj upoštevajo izkušnje otrok, njih soodločanje in ki pospešuje socialne odnose šolarjev in njih sodelovanje;

Šolstvo na prelomnici

V razpravo o dvojezičnem šolstvu nas silijo, če hočemo ali nečemo. Preveč samozavesti so nasprotniki slovenske narodne skupnosti našli v naših vrstah; preveč za njihovo prepričanje, da so z nami že opravili. Zato imamo spet šolski boj, ker hočejo zadušiti našo družbeno aktivnost.

Spet se moramo zagovarjati, samo zato, ker smo kljub številnemu nazadovanju pripadnikov manjšine še vedno Slovenci brez strahu. Ponovno moramo dokazovati kulturnost naše kulture in vrednote našega jezika, čeprav jih oblast ni posebno pospeševala.

Bavimo se z dvojezičnimi otroškimi vrtci, zahtevamo trgovsko akademijo, želimo si več gospodarske izobrazbe, trudimo se za uporabo slovenščine pri uradih, odpraviti hočemo deficite na področju javnih občil, pri televiziji in radiju. In čim pritisnejo KHD in drugi ob asistenci treh strank na dvojezično šolstvo - se vsa razprava vrti samo več okoli asistenci učiteljev. Z vsa silo hočejo poslabšanja v šolskem vprašanju, da bi nam vzeli tudi druge sapa, zavezali

jezik, in zadušili samostojno mišljenje. Kot da ne bi imeli pravice do narodne samobitnosti!

Toda demokratična javnost je zaenkrat odbila najhujši napad, ki je bil usmerjen v popolno getoizacijo manjšinske šole. Vendar, ker čiste oblike ločevanja ni uspelo uveljaviti, se pojavljajo bolj umazane in bolj prefinjene, na prvi pogled elegantne rešitve. Toda samo na prvi pogled.

Zato smo na prelomnici.

Na prelomnici stoji slovenska skupnost, kajti nadaljnje poslabšanje manjšinskega šolstva je gotovo usodno.

Na prelomnici stoji tudi večinski narod, ki ima še nekaj časa možnost zapustiti enosmernico, ki že več kot stoletje vodi le v germanizacijo. Avstrijski znanstveniki so to spoznali, zato pedagogi, zgodovinarji, jezikoslovci in drugi slovensko manjšino. Vprašanje je le, če to zmorejo spoznati tudi politiki večinskega naroda. Preveč so vpeti v železno srajco eno-

Iz smernic za šolske poizkuse - ali sprememb navadno ne prepuščajo slučajju

Preizkušanje novih šolskih učnih načinov, učnih snovi in novih organizatoričnih pristopov v šolstvu dobiva v Avstriji vedno večji pomen. Med drugim so tudi pouk angleščine v ljudskih šolah dolga leta preizkušali. Zato so na zvezni ravni izdelali zakone in smernice, ki take poizkuse ne prepuščajo slučajju. 1. junija 1984 je zvezno ministrstvo za pouk in umetnost izdalo smernice za načrtovanje in izvedbo šolskih poizkusov po 7. noveli zakona o organizaciji šolstva (7. SchOG-Novelle) za notranjo šolsko reformo.

Iz teh objavljamo ... originalnem jeziku

le nekaj smernic, ki dajejo bežen, a vreden vpogled v to področje avstrijske šolske prakse:

Iz I. 1.: Schulentwicklung als Prozeß nimmt verstärkt Rücksicht auf die sozialen, pädagogischen und kulturellen **Gegebenheiten des jeweiligen Schulstandortes** und ermöglicht den Schulpraktikern vermehrte Eigenständigkeit im Planungs- und Umsetzungsprozeß.

Iz I. 2. d) Die Sozialisationsfunktion. Das Leben in der hochdifferenzierten Gegenwartsgesellschaft erfordert einen Grundbestand an allgemeinverbindlichen

Formen des Zusammenlebens. Die Schule hat diese ... zu vermitteln ...

Iz II. 1.: Kooperation zwischen Schulpraxis, Wissenschaft und Verwaltung. Schulentwicklung in einem offenen Verständnis muß vermehrt die Möglichkeit anbieten, daß Entwicklungsimpulse von unterschiedlichen Seiten (**Schulpraxis, Verwaltung, Zentrum für Schulversuche und Schulentwicklung, Universitätsinstitute**) an das Bundesministerium für Unterricht und Kunst herangetragen werden ...

Schulpraktiker - vor allem Lehrer - sol-

ten an den Projektarbeiten nicht nur als Ausführende von Planung mitwirken, sondern auch als Projektierende und an der Forschungs- und Entwicklungsarbeit kreativ Beteiligte.

Iz II. 2.: Zur Sicherung der breiten Mitarbeit von Schulpraktikern bei der Entwicklung und Umsetzung von Projekten **steht am Beginn eines jeden Projektes eine offene Entwicklungs- und Vorbereitungsphase** ...

Auch bei zentralen Projektvorhaben sind **die Betroffenen in die Vorphase einzubinden** und in den Planungsprozeß als aktiv Beteiligte zu integrieren.

„Es ist töricht hochmütiges Gerede von deutscher Wissenschaft, wenn diese Wissenschaft von allem weiß, nur von dem nicht, was in nächster Nähe geschieht.“

Vinzenz Rizzi
(Deutsche Monatsschrift, 1850)
12. 4. 1850, Spittal.

1945 ...

„Učimo se obeh jezikov“

3. oktobra 1945 se je rodila nova dvojezična šola

„Die Erfolge des doppel-sprachigen Unterrichts“

Am Montag, den 17. Juni, fand in Völkermarkt die 6. Tagung der Arbeitsgemeinschaft für den zweisprachigen Unterricht für Völkermarkt, Griffen und Eberndorf statt. Die junge Lehrerin Tschabuschnig zeigte in einer gelungenen Lehrprobe die Lehrerfolge auf einem der Sachgebiete in deutscher und slowenischer Sprache. Bei dieser Lehrprobe konnte man beobachten, wie es der intensiven Arbeit der Lehrkräfte gelungen ist, die Anfangsschwierigkeiten des zweisprachigen Unterrichtes zu überwinden und daß die Lehr- und Lernerfolge wegen des zweisprachigen Unterrichtes in keiner Weise sich verschlechtert haben, was je ein großer Teil der Eltern und Lehrer befürchtet hat. Diese Tatsache hob ganz besonders auch Herr Bezirksschulinspektor Walter Maklin in seinen weiteren Ausführungen hervor.

(„Volkszeitung“, 19. junija 1946)

Die Einführung der zweisprachigen Schule in Kärnten war das Beschreiten eines neuen Weges. ... In Kärnten wollte man nirgends zwei Schulen nebeneinander haben, sondern man entschloß sich, die Kinder im zweisprachigen Gebiet beide Landessprachen lernen zu lassen, ohne Rücksicht auf die Nationalität, zu der sich die Eltern bekennen. Überall dort, wo die Lehrer am Platze sind und von Seiten des Elternhauses der Erlernung der zweiten Sprache kein Widerstand entgegengesetzt wird, sind die Ergebnisse der zweisprachigen Schule erfreulich.

(Motivenbericht der Kärntner Landesregierung zur Regelung des zweisprachigen Unterrichtes an öffentlichen Haupt- und Mittelschulen Kärntens, 10. december 1953).

„Wir Sozialdemokraten lehnten stets die Germanisierungsmethoden ab, in denen besonders die Renegaten groß werden, die weder

Deutsch noch Slowenisch kannten, sich aber einbildeten, bessere Leute zu sein, wenn sie sich als Deutsche bekennen.“

(„Neue Zeit“, 11. november 1945)

Točno 40 let po uvedbi nove dvojezične šole na južnem Koroškem govorijo vodilni politiki na Koroškem o „izboljšanju pouka za nemško-govoreče učence“. Pred 40 leti so koroški politiki govorili o tem, da se morajo **pripadniki obeh narodnosti učiti oba jezika**. Sedaj vse tri stranke zagovarjajo izboljšanje nemške **enojezičnosti** - in to v okviru **manjšinskega šolstva**. Slovenščina zaostaja.

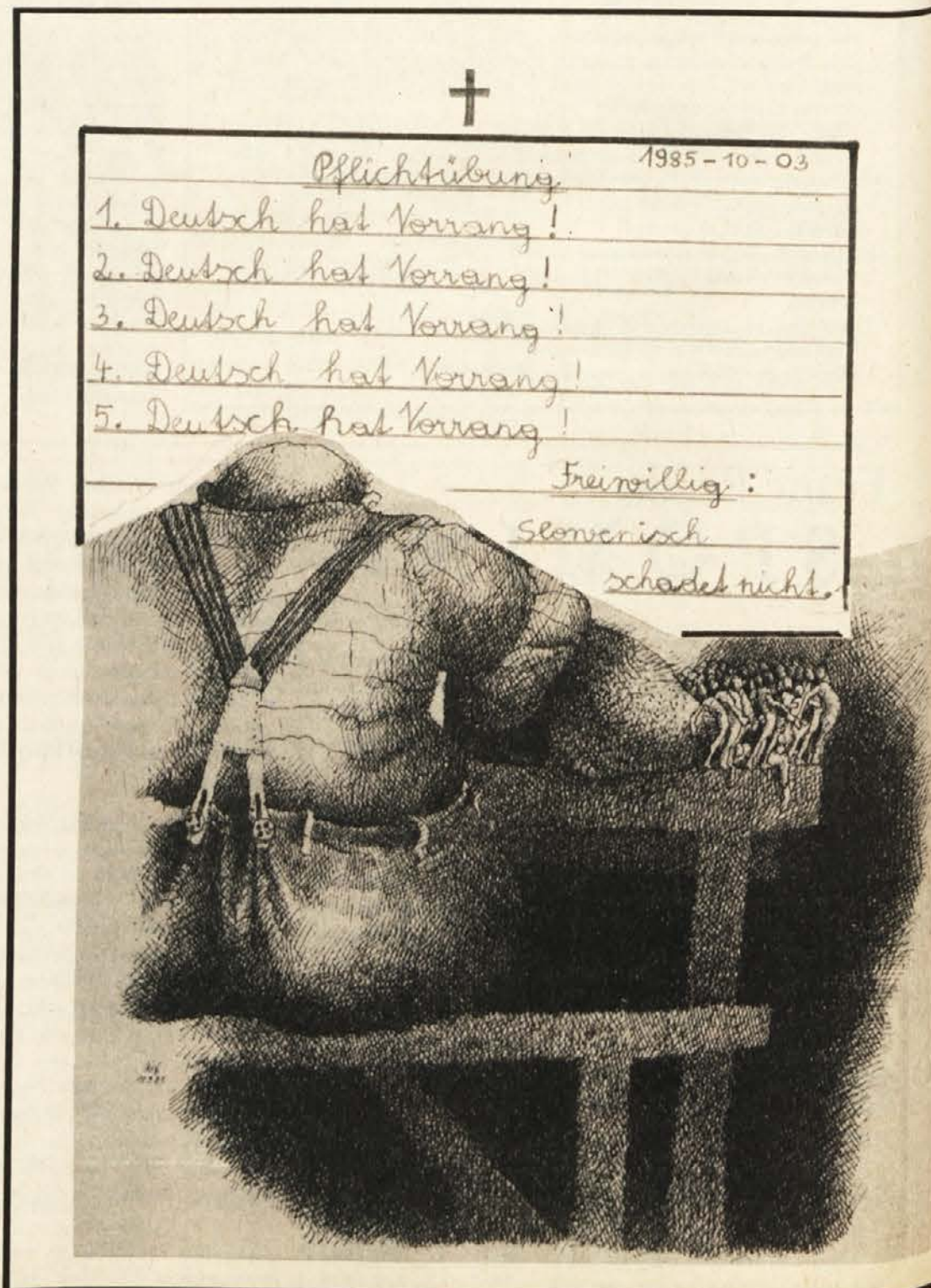
So to tisti „evropsko zgledni napredki“ manjšinskega šolstva na Koroškem, o katerih toliko slišimo?

In tako so pred 40 leti pisali koroški dnevniki o dvojezičnem šolstvu:

„Um in der Schulfrage endlich zu einer befriedigenden Lösung zu kommen, hat die Provisorische Landesregierung sich an einigen Schweizer Kantonen ein Muster genommen. Es wäre der Streitigkeiten niemals ein Ende gewesen, wenn nicht kurzerhand der Beschluß gefaßt worden wäre, daß jedes Kind in diesem Gebiete beide Landessprachen lernen muß. Genau die gleiche Lösung wurde für Südkärnten angenommen. Damit muß in wenigen Jahren jeder Mensch in diesem Gebiete beide Sprachen beherrschen und jedermann kann sich frei entscheiden, zu welcher Nation er eigentlich gehören will.“

Der Ewiggestrige findet diese Lösung vielfach „undemokratisch“ - angeblich haben nur die Eltern das Recht zu bestimmen, in welche Schule ihr Kind gehen soll. Das Argument ist ebenso schlaue, wie das seinerzeit gegen das Reichsvolksschulgesetz gebrauchte, nämlich, daß es ein Eingriff in die Elternrechte wäre, ein Kind überhaupt in die Schule zu zwingen. Mit dem Schulzwang haben sich die Eltern bereits abgefunden und sie müssen sich auch damit abfinden, daß die Gegenstände, die in der Schule gelehrt werden, eben der Staat bestimmt.“

(„Neue Zeit“ - predhodnica „Kärntner Tageszeitung“ - 11. novembra 1945).

Prve izkušnje z dvema učiteljema

Dva učitelja v enem razredu. Je to sploh izvedljivo? Imamo že izkušnje? Ja. V šolskih poizkusih na Dunaju in na Tirolskem. Toda kaj so pokazali?

Kombinacija dveh učiteljev v enem razredu je le tedaj obogatitev za učence in za učitelje, če učitelja sama določata konkretno, vsakdanje razdelite nalog v razredu. Administrativno, uradniško določanje nalog „od zgoraj“ je neživljenjsko in po nepotrebnem otežkoča delo, s tem da enega imenuje za „pomožnega“, „dodatnega“ (ali podobno) učitelja. Takšno pozitivno sodelovanje dveh učiteljev v enem razredu je možno seveda le tedaj, če sta učitelja pripravljena sodelovati. In ta pripravljenost raste med učiteljstvom, ob pametnem pospeševanju te pripravljenosti lahko dva učitelja v enem razredu postaneta element demokratizacije šolstva.

Z učitelji, ki so preizkušali pouk dveh učiteljev v enem razredu, je razpravljal o njihovih izkušnjah univerzitetni asistent dr. Mirko Wakounig. Naprosili smo ga, da nam predstavi rezultate teh poizkusov, ki jih na tem mestu v glavnih potezah povzemamo.

Na Dunaju so preizkusili pouk dveh učiteljev v razredih z velikim deležem zdamskih in migrantskih otrok. Na Tirolskem pa so napravili izkušnje v predmetnem pouku zgodovine in geografije in sicer na podeželskih glavnih šolah. Učitelji pravijo, da v pozitivnem vzdušju propadejo prvi pomisleki, češ da je težko skupno delati, da je potrebno več dela in več časa za skupne priprave. Ti pomisleki kmalu izginejo in je učiteljem pravo veselje skupaj organizirati pouk. Marsikaj se spremeni v pozitivno rutino.

Toda še enkrat: Dokler so pri pouku z otroci tujskih delavcev imeli koncept podpornega, pomožnega učitelja ni bilo pravega uspeha. Uradno podeljeni naslov „asistenčni učitelj“ ali podobno, daje občutek, da je učitelj pač pomožni, ne polnovreden. Šele ko sta bila učitelja enakovredna glede pouka, ki sta ga morala skupno oblikovati, so se zmanjšali proble-

mi. Ni bilo več konkurence, ne ljubosumja, ne strahu pred drugim, niti zavesti manjvrednosti in tudi ne dequalifikacije lastnih zmožnosti. Oba učitelja je torej treba podpirati, da svojo kompetenco izrabita v korist skupnega dela.

Odredba od zgoraj, deljenje nalog in vlog s strani uprave povzroča etiketiranje, zapostavljanje oz. privilegiranje. Samo ta dva učitelja lahko ocenita, kdaj, kje in pri

kateri snovi je potrebna dvojna „oskrba“ učencev.

Ob dveh učiteljih se podvoji razredna oskrba, pomoč razredu. Razbremenjeni se lahko delo enega učitelja. Učitelj tudi ni več izoliran. Tudi učiteljem ne prija več „frontalni“ pouk, in tudi ne „avtodidaktična“ situacija, v kateri mora sam iskati najboljše pristope! Dva učitelja v enem razredu sta lahko razbremenitev v stvarnem in čestokrat na čustvenem področju; učitelja imata možnost pogovoriti se z učiteljem partnerjem o konkretnih težavah, o uspehih urah, o pomanjkljivostih in o novih potrebah.

Učitelji, ki radi skupno poučujejo (angleško: „team-teaching“) samo pozitivno poročajo o tem načinu pouka: večja se uspeh otrok, večja se zmožnost izražanja in obnašanja do drugih in manj je disciplinskih problemov. Predvsem pri skupinskem delu se lahko

dopolnjujeta dva učitelja, saj pride pri skupinskem delu dostikrat do konfliktov znotraj skupine; eden izmed učiteljev lahko sproti intervenira in kanalizira konflikte, drugi pa se bavi s prvo skupino.

Na južnem Koroškem bi morala biti oba učitelja dvojezična, sicer se uvaja ločevanje. Naknadna integracija ni več mogoča.

Največje uspehe sta dva sodelujoča učitelja imela tedaj, če sta točno vedela kaj drugi dela. Še boljše integracija vseh šolarjev (tudi zdamskih) pa se je izoblikovala tedaj, ko sta si učitelja začela izmenjavati skupine. Integracija šolarjev se je torej izkazala kot zadeva celotnega pouka in vsebine pouka. Integracija se je izkazala kot stvar, ki ni odvisna samo od učinkovitosti jezikovnega pouka.

Prav te izkušnje bi bilo treba še posebej upoštevati pri stvarnih razpravah o izboljšanju dvojezičnega pouka. In tudi tisti, ki jim je v glavnem le skrb izboljšati pouk za nemškogovoreče učence in ki bi radi hitro, brez resnih priprav, namestili 80 do 100 učiteljev, ne morejo mimo teh ugotovitev.

Konkretno to pomeni: Če kdo sploh razpravlja o dveh učiteljih v enem razredu more razpravljati samo o dveh dvojezičnih učiteljih. Med enojezičnim in dvojezičnim učiteljem ne more priti do pravega sodelovanja, ki ga zahtevajo manjšinski šolski zakoni. Ni namreč mogoče najprej ločevati naknadno pa spet združevati. Razlike in desintegracija bosta potem že preveliki.

Če hočem šolarje usposobiti za demokratično sožitje dveh narodnosti, potem je to sposobnost treba vključiti v ves razvoj izobrazbe, še posebej tam, kjer med šolarji ni ostrih mej glede znanja obeh jezikov. Enojezičnega asistenčnega učitelja more zagovarjati le nekdo, ki prej ali slej hoče izvesti popolno ločitev.

Učenci potrebujejo pozitivno dvojezično vzdušje. Enojezični učitelj ne more praktirati dvojezičnega sožitja, mladina pa potrebuje pozitivne zglede.

Asistenčni učitelji:

„Kako bo zgedala praksa še ne vemo“ Vemo pa, da škoduje enojezični „pomožni“ učitelj

Sam deželni glavar Wagner je v deželnem zboru priznal, da trenutno še nobeden ne ve kako bo zgedala praksa asistenčnih učiteljev. In to čeprav je on predlagal to misel (saj model v pravem smislu besede to res ni). Iz dosedaj znanih predlogov pa se je kot jedro izcimilo predvsem to da hočejo namestiti okoli 100 enojezičnih dodatnih učiteljev. Soglasje v tem vprašanju sega do KHD-ja. Zato je treba še enkrat opozoriti na tega „trojanskega konja“ znotraj dvojezične zole!

Hitro, politično in pedagoško neutemeljeno poseganje v tem primeru problemov in konfliktov ne bo zmanjšalo. Družbeno nerešeno nasprotje med večinskim narodom in manjšino se bo prenesel edinole v šole in bo dobil nove poklicne, organizatorične, psihološke in druge razsežnosti.

To bi bile posledice:

- Administrativno uvajanje enojezičnega dodatnega učitelja pomeni popolno preluknjanje dvojezičnega šolskega sistema. Po poslabšanju iz leta 1976 (ko so odpravili kot pogoj za ravnatelj šol izpite v obeh deželnih jezikih), bi novi poseg povzročil polarizacijo dveh učiteljskih skupin znotraj dvojezičnega šolskega sistema.
- Pri prvih večjih težavah bi učitelji sami iz kratkoročnih osebnih in pragmatičnih razlogov zahtevali popolno ločevanje šolarjev.
- Ideološki pritisk na nemškogovoreče učitelje s strani nemškonacionalnih sil se bi ojačil; hoteli bi nadaljevati germanizacijsko politiko Koroške.
- Namestitvev neojezičnih dodatnih učiteljev, ki naj bi izboljšali pouk nemškogovorečih otrok, pridobiva nemška enojezičnost še bolj na pomenu.
- Hkrati se s temi ukrepi naknadno potrdijo vsi nemškonacionalni argumenti, češ, da so zapostavljeni v dvojezičnih šolah nemškogovoreči, ne pa slovenskogovoreči. To krepi nadaljnja podtikavanja in sumničenja proti pripadnikom slovenske narodne skupnosti, hkrati pa slabi stvarno utemeljevanje in razpravljanje vseh treznih ljudi.

● Skupno integracijo slovensko in nemško govorečih otrok onemogoča takšen sistem „asistenčnih“ učiteljev. Zgolj fizična prisotnost drug poleg drugega nima nobenega opravka z integracijo. Proces integracije, povezovanja in zblizanja, je mogoče uveljaviti le z zavestnimi ukrepi na podlagi pedagoških konceptov.

● Integracijo pripadnikov obeh narodnih skupnosti je mogoče uveljaviti le s priznanjem posebnega statusa dvojezični šoli, s pozitivnim odnosom do učenja obeh jezikov in institucionalnim zakoreninjenjem skupnega pouka eno- in dvojezičnih učencev.

● Taki nepremišljeni posegi v šolski sistem so hkrati močan udarec proti vsem bodočim pobudam za razvoj in reformiranje šolstva; so torej dodatna podpora konservativnim silam.

Slab zged šolarjem

- Uvajanje enojezičnih dodatnih učiteljev je tudi močan poseg v socialno učenje, ki ga sodobna pedagogika vedno bolj zahteva.
- Uvajanje enojezičnega dodatnega učitelja (ali učiteljice) je slab zged za šolarje, ker se oba učitelja med sabo pogovarjata le nemško, je otrok prikrajšan še za eno možnost spoznavanja slovenske komunikacije. Enojezični - nemški - pogovor učiteljev ne bi vzpodbujal k učenju slovenskega jezika. Otroci doživijo, da dvojezičnost, oz. slovenščina pri odraslih nima mesta.
- Starši, ki se že danes ne upajo prijaviti otroka k dvojezičnemu pouku, bodo z enojezičnim dodatnim učiteljem dobili še slabšo motivacijo prijaviti otroka. Otroci doživijo, da dvojezičnost družbeno ne prinaša prednosti.
- Ločevanje razredov pod skupno streho povzroča novo konkurenco med skupinami učiteljev in šolarskimi skupinami.

Enojezični učitelj ne zna pomagati pri jezikovnih problemih

● Enojezičnost učitelja nasprotuje pospeševanju manjšine. Če je pomoč potrebna, potem tam, kjer je večja obremenitev, in ta je pri dvojezičnosti.

Tudi v Italiji: Poslušaj za regionalne potrebe

Tudi v Italiji je v zadnjem času možno opaziti pri zakonskih osnutkih in šolskih načrtih za regionalne potrebe prebivalstva. In to čeprav vemo, da dosedaj ni imela posebnega posluha za zahteve slovenske narodne skupnosti za globalno zaščito. Predvsem sodobna jezikovna znanost ima vedno več vpliva na bodoče učenje tujih jezikov.

Na več kot 600 osnovnih šolah so v zadnjih letih preizkušali pouk tujih jezikov. Na podlagi pozitivnih izkušenj, ki so jih napravili, načrtujejo kmalu uvesti učne načrte za osnovne šole z enim tujim jezikom. Uvedbo tega jezika utemeljujejo s potrebami današnjih informacijskih mrež in z **nujno potrebo mednarodne integracije**. Pri tem pa pristojna komisija ni predlagala samo enega jezika, temveč komisija govori o tem, da se naj pri izbiri jezika upošteva regionalno povpraševanje ali pa **po socialni in kulturni koristnosti jezika**. Samo tam, kjer takega regionalnega povpraševanja ni, naj se poučuje angleščina. V šolskih poizkusih samih so dnevno uvedli pol ure pouka v tujem jeziku, otroci pa so se učili predvsem igraje.

Jezik pojmujejo izrecno kot posrednik drugih kultur in njihovih vrednot.

Zato je omenjena parlamentarna komisija izdelala tudi kriterije, na podlagi katerih naj bi učitelji izvajali pouk in čim bolj izboljšali medčloveško komunikacijo. Predvsem gre za fleksibilnost glede učnega časa, za fleksibilno oblikovanje skupin v razredih in med različnimi razredi, za dodelitev več učiteljev enem razredu in za uporabo novih didaktičnih sredstev.

- Konflikte v dvojezičnem področju je mogoče zmanjšati le z učenjem obeh jezikov. Enojezičen učitelj tudi ni v stanju pomagati šolarjem, če se pojavijo določene jezikovne interferences (medsebojno vplivanje enega jezika na drugega).
- Jezikovne napake otrok povzročajo morda tudi dvojezičnost staršev enojezičnega otroka, tega enojezični učitelj ne bo v stanju spoznati.
- Če večjezični učitelj pri jezikovnih interferences zna pomagati otroku, bo otrok lažje napredoval. Ob enojezičnem učitelju je nevarnost, da bo takšne napake obdržal.

stranskega razvijanja „koroške domovine“, ki postaja pretesna tudi že marsikateremu nemškogovorečemu sodeželanu.

Odločitev ali se bo Koroška popolnoma obrnila proti ozkemu lokalnemu nacionalizmu ali pa nasprotno odprla v smer svobodnejše večkulturne družbe pa bo padla na tretji prelomnici. Odločitev bo padla med zagovorniki družbenega napredka (ki v šolstvu pospešujejo iniciative demokratičnih učiteljev, šolarjev in staršev) in konzervativnimi silami, ki bi najraje skoncentrirali vse šolske odločitve v rokah maloštevilnih uradnikov, ki „neodvisno“ ubogajo najvplivnejše etabrirane družbene skupine.

Manjšina noče vztrajati na preživelih učnih metodah, še manj pa je zaslužila, da se jo skuša zaslepiti z moderno zvencimi frazami o skupinskem delu in asistenčnimi učitelji za ceno striktnega ločevanja šolarjev. Dvojezični učitelji so samoiniciativno razvili toliko sodobnih pristopov za dvojezični pouk, da nihče nima pravice z volilnotaktičnim nameščanjem učiteljev podreti sadove dosedanjega dela dvojezičnih učiteljev.

Ker so koroške oblasti in stranke nezmožne izdelati stvarnih rešitev manjšinskega šolstva, tudi demokratični javnosti, staršem, strokovnjakom in šolarjem hočejo vzeti možnost preizkušanja boljših modelov sožitja. Oblast jim omogoča, da se upirajo šolskim preizkusom, čeprav sami ne vedo kako naprej! Ravno to pa nas obvezuje, da se z vztrajnim informiranjem javnosti in bolj temeljitim delom še bolj skušamo povezati z vsemi zavezniki, da tako tehtnico morale nagnemo v našo prid.

v.

... 1985

● „Wir wollen unter Beibehaltung der gemeinsamen Schule eine Verbesserung des Unterrichts für deutschsprachige Schüler erreichen, ohne die slowenischen Kinder zu benachteiligen.“

deželni glavar Leopold Wagner, (iz Kärntner Tageszeitung, 19.11.1985)

● „Assistenzlehrer“ sollen an Kärntens zweisprachigen Schulen dafür sorgen, daß der Deutschunterricht nicht zu kurz kommt. Das dürfte der harte Kern des Schulmodells sein, welches Landeshauptmann Leopold Wagner gestern seinen Regierungskollegen vorlegte.

Kleine Zeitung, 20.11.1985

● Es gehe darum, die bestehenden Nachteile für die deutschsprachigen Kinder zu beseitigen, ohne den Slowenischunterricht zu beeinträchtigen. ... Auf näheres Befragen erklärte der Regierungschef, daß man sich durch Einsatz von Assistenzlehrern eine Verbesserung des Deutschunterrichts für alle Kinder erwarten. Schulversuche werde es keine geben.

Kärntner Tageszeitung, 20.11.1985

Novo pri „Dravi“ . . .

Marko Kravos
v znamenju
škržata

Moja sekira

moja
sekira je usekala po
domači
besedi
jo razkosala

moja
beseda je usekala po
domači
Sekiri
jo razkosala

jaz
sem usekal po
sebi
se razkosal
veselijo se mesarji

Jani Oswald

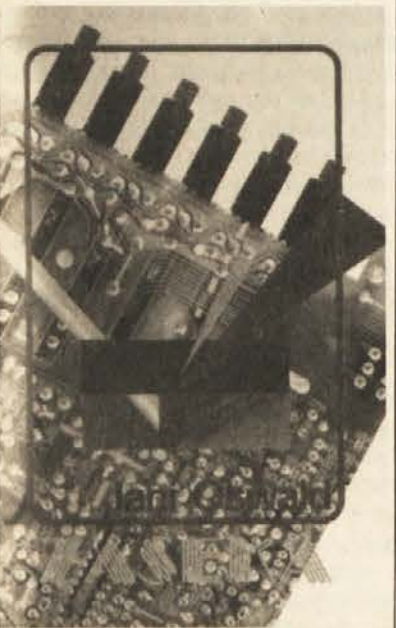
Močerad

Pomikam se po blatu
in od kotanje v kotanju.
Ždim kot pravi lenuh
in mislim samo nanjo.

Gotovo jo srečam nekoč
v studencu sredi trate,
kako nežna je njena polt,
po telesu pa zvezde zlate.

Tisoč let se mi sanja o nji,
ves svet se je medtem spremenil,
a gotovo še nekje ona živi,
a star postajam in brodim po blatu.

Marko Kravos

. . . in Založništvu
tržaškega tiska

LOJZ WIESER:

„Če hočeš biti del velike družine kulturnih narodov, potem to pogojuje in zahteva vključevanje v izmenjavo kulturnega pretoka“

Založba Drava je v zadnjih letih aktivirala svojo založniško dejavnost. Izdala je številne knjige domačih avtorjev ter izdala prevode slovenskih del v nemščini. Pri tem poslu se je tesno povezala z Založništvom tržaškega tiska, s katerim skupno nastopa na knjižnih sejmih. Vodjo Založbe Drava Lojza Wieserja smo prosili, da nam odgovori na nekaj vprašanj, ki se nanašajo na založniško dejavnost „Drave“ in njenih načrtov za bodočnost. Z Lojzom Wieserjem se je pogovarjal Andrej Kokot.

SV: Založba Drava in Založništvo tržaškega tiska v zadnjih letih skupno nastopata na raznih knjižnih sejmih, kakšen pomen in namen dosegate s tem nastopom oz. prisotnostjo?

Wieser: Ko smo leta 1981 poživili založniško dejavnost „Drave“, smo si zastavili dva cilja. Prvi je bil ta, da se kot slovenska založba uveljavimo s slovensko pisano besedo, ki nastaja na Koroškem, na celotnem ali skupnem kulturnem prostoru kot enakovreden član ustvarjanja našega kulturnega prostora. Da to dosegamo, smo se od vsega začetka zelo tesno povezali z drugo zamejsko založbo in sicer z založništvom tržaškega tiska v Trstu. Ker smo izhajali iz tega, da smo dve manjši založniški hiši, se v skupnem naporu da več doprinesiti k uresničevanju te zamisli kot pa vsaka zase. Danes lahko rečemo, da se je zamisel udejanila v konkretnih rezultatih obeh založb, in sicer v kar precejšnji beri skupnih izdaj kot so na primer dela avtorjev Lipuša, Kokota, Oswalda, Čertove, Kravosa, Haderlapove in drugih.

Naš drugi cilj je bil, da s skupnimi silami in naporu zapolnimo vrzel, ki je obstajala in še vedno obstaja, namreč po uveljavljanju slovenske literature in kulture v nemškem in romanskem kulturnem prostoru. Zavedali smo se od vsega začetka, da bo delovanje v tako smer povezano z velikimi težavami. Ne pozabimo, da je v zadnjih 120 letih bilo v nemščino prevedenih le 70 ali 80 slovenskih književnih, dramskih in lirskih del. To je seveda zahtevalo za plasiranje slovenskih knjig v tem prostoru nov zalet in tudi nov pristop.

Dolgo je trajalo, da si je slovenska beseda na Koroškem utrla pot tudi v širši avstrijski krog; da je našla založnika, ki se je zavedal kulturnopolitične dolžnosti, posredovati literarno zapuščino in sodobno ustvarjanje koroških Slovencev tudi nemškogovorečemu bralcu.

Doslej je bila literarna dediščina koroških Slovencev znana (in dostopna) kvečjemu izbranemu, ozkemu krogu interesentov, zlasti takšnih, ki so se poklicno bavili s kulturnim izročilom manjšin v Avstriji. Literarno zainteresirani krog Avstrijcev pa je v zadnjih letih morda še prislubnil ob Lipušovem „Dijaku Tjažu“ v prevodu Handkeja in Mračnikarjeve ter od podelitvi Petrarrove nagrade našemu rojaku Gustavu Janušu.

Najkasneje ob teh dogodkih je moralo Avstrijcem postati jasno, da koroški Slovenci ne samo demonstrirajo in protestirajo in da se njihovo kulturno udejstvovanje ne omejuje le na narodno pesem, števnanje in druge folklorne relikte, temveč je njihovo snovanje tudi povsem moderno, živo, času in okoliščinam ustrezajoče. In da tako snovanje ne more nastati iz nič, marveč se mora naslanjati na določene tradicije.

Vrzel je zdaj izpolnila Avstrijska zvezna založba (Österreichischer Bundesverlag) z vzorno urejeno izdajo antologije „Das slovenische Wort in Kärnten - Slovenska beseda na Koroškem“ (o knjigi smo v našem listu že poročali - op. ured.). Izdajateljski kolektiv - Reginald Vospornik, Pavle Zablatnik, Erik Prunč in Florjan Lipuš - se je vidno potrudil za popolnost pregleda literarnega ustvarjanja koroških Slovencev vse od začetkov pa do današnjih dni. Na 647 straneh so torej

V zadnjih dveh letih smo skupaj z ZTT izdali kar 15 prevodov, pri čemer izhajamo iz tega, da je naša kulturna naloga, da predstavimo široko paleto različnih razmišljanj in pisanja in ga ponudimo tujcem - a vendar našim sosedom - v branje, da spoznajo naše kulturne dosežke. Pot je trnova in pogojuje najrazličnejše pristope. Če ne izhajamo samo iz koroške omejenosti, temveč iz ustvarjalnosti celotnega slovenskega naroda in, če pri tem presežemo omejenost državnih meja, potem lahko pokažemo in dokažemo, da je ustvarjalnost slovenskega naroda tako v zgodovini kot v današnjem času zelo pestra. V mnogih primerih ne zaostaja za kulturnimi viški drugih narodov v Evropi, da se torej ti narodi od nas tudi lahko kaj naučijo, ne samo mi od njih.

SV: Kakšna je odzivnost takih ponudb, tega prizadevanja?

Wieser: Odzivnost jasno vidimo na dejstvih. Navedel bi samo dva primera: V zadnjih štirih letih smo izdali približno 80 knjig, plošč, kaset itd. in z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je večji del teh knjig in drugih izdaj razprodanih.

SV: Kakšne so naklade teh izdaj?

Wieser: V letih 1980-1983 smo od skupne produkcije 50.000 izvodov prodali nekaj preko 40.000 izvodov. Naklade knjižnih naslovov pri tem zavzemajo število od 1.000 do 14.000 izvodov. Pri lanski produkciji je šlo za 24 ali 25 naslovov in lahko rečemo, da je povprečno polovica naklad že razprodanih.

Kar se nemških prevodov tiče, so sicer pogoji sorazmerno težji, toda danes lahko rečemo, da prodaja iz leta

zastopani ne le domala vsi reprezentativni koroški avtorji slovenske materinščine, marveč so podana tudi besedila, ki so nastala na Koroškem, kate-

Lojze Wieser (desno) in dr. Helga Mračnikar (levo) v pogovoru s predstavnikom nemške založbe Surkamp na letošnjem knjižnem sejmu v Frankfurtu

v leto počasi, a konstantno raste. Ravno pri teh knjigah morda še bolj vidimo, da je enostavno knjigo natisniti in jo imeti na zalogi, toda zelo težko je to knjigo prodati.

Ravno v situaciji kulturne brezbriznosti, nekulturnega odnosa do knjige in poniževalni odnos večjih narodov napram manjšim, je tembolj potrebno dolgoročno (tudi finančno) načrtovanje. Treba je pridobivati posamezne bralce kakor tudi kulturne urednike založb večjih narodov ter jih osebno prepričati o pomenu, o vrednosti in seveda tudi o škodi, če te kulture ne spoznajo. Sicer četr strani recenzije v najuglednejšem kulturno političnem časopisu „Die Zeit“ zgleda malo, toda učinek je neprimerno velik. Samo številka v tej zvezi zgovorno izpričuje svoje: v teh šestih tednih, odkar je ta ocena bila objavljena, je iz Zvezne republike Nemčije prišlo nad sto posameznih naročil. In to v situaciji, ko smo se šele letos oktobra na knjižnem sejmu v Frankfurtu zmenili za distribucijo knjig v ZRN. Vsak, ki pozna težavno situacijo na knjižnem trgu, se bo zavedal, koliko problemov, koliko ovir mora knjigotržec premagati, da pride do knjige, če v njegovi državi založba ki knjigo ponuja nima urejene distribucije. In s tem smo tudi pri bistvenem problemu plasiranja slovenskih knjig v prevodu v tem kulturnem prostoru.

Lahko rečemo, da je bil rezultat lanskega prvega nastopa v Frankfurtu vzpostavitev distribucijske mreže v

Avstriji, drugega nastopa pa distribucije v Zvezne republiki Nemčiji. Odprto je seveda še vprašanje plasiranja knjig v Švici in počasi smo začeli tudi ponujati naše prevode založbam z žepnimi knjigami v licenco.

SV: Kako pa je s financiranjem knjig?

Wieser: Kar se financiranja naših knjig tiče, moramo izhajati v glavnem brez vsakršne podpore, če izvzamemo malenkostne dotacije, ki jih dobivamo za eno ali drugo knjigo od koroške deželne vlade; (na primer za knjigo Jožice Čertove „Pesmi iz listja“), za kar smo seveda hvaležni. V bodoče se bomo bolj intenzivno vključevali v sistem avstrijskega subvencioniranja knjig. Trenutno pa moramo shajati s tem, kar sami ustvarimo.

Če se na koncu še enkrat povrnemo k začetnim nalogam, to je enakovredno uvrščanje v slovensko kulturno snovanje in prodiranje slovenske kulture v nemški in romanski kulturni svet, če hočeš biti del velike družine kulturnih narodov, potem to pogojuje in zahteva vključevanje v izmenjavo kulturnega pretoka. Najvidnejša in tudi najuspešnejša oblika pa so nastopi na takih knjižnih sejmih kot so letno v Frankfurtu in Beogradu ter vsako drugo leto v Ljubljani.

Seveda uspehi niso še vidni, toda neše delo ni usmerjeno na dnevne in kratkovidne uspehe, marveč na dolgoročno in sistematično vključevanje in uveljavljanje.

v teh prispevkih važen in dokaj temeljit pregled koroške slovenske literature, ki tu ni obravnavana v sklopu splošne slovenske literature, kot je to

Slovenska beseda na Koroškem si utira pot v avstrijski prostor

sicer običajno v slovenskih literarnih zgodovinah.

Vendar se ob navedeni razporeditvi seveda zastavlja tudi vprašanje, ali le ni morda preveč posplošeno, če se misli, da je možno izhajati s tremi periodizacijami. Če ni preširoko zaokrožen drugi del, v katerem so na eni strani stisnjeni bukovniki, hkrati pa tudi Urban Jarnik in Josip Stefan, ki ju je pa le treba videti spet v popolnoma drugi tradiciji kot npr. Andreaša, Drabosnjaka ali Schneiderja. Da se je uvedniški kolektiv pri svojem delu znašel v budi stiski zaradi razmerij in stvarnih pritiskov, je jasno, vendar se taka opredelitev - pa čeprav razjasnjena v teoretičnem delu - ne zdi povsem posrečena.

Isto velja v morda še večji meri za tretji del, kjer predstavlja, zlasti leto 1945 le določeno cezuro v literarnem ustvarjanju koroških Slovencev, tako v formalnem kot trudi v vsebinskem smislu. Popolnoma nerazumljivo pa je

dejstvo, da je izdajateljski kolektiv pri izbiri avtorjev sledil sedanjim političnim mejam Koroške in ob tem prezrl tako geografsko kot tudi kulturno in literarnozgodovinsko enotnost slovenskega koroškega prostora, h kateremu seveda spada tudi Mežica. Tako se zdi neopravičljivo, da v antologiji slovenske besede na Koroškem ni prisoten naš Prežihov Voranc; to še posebno ob dejstvu, da so v njej zastopani - kot je nekje zapisano - tako imenovani „naturalizirani Korošci“, katerih zibelka ni tekla na Koroškem. Preziranje Prežihove je morda sploh največja pomanjkljivost te knjige.

Če izvzamemo omenjene pogrške, lahko ugotovimo, da se je izdajateljski kolektiv vidno potrudil za kar se da najvišjo popolnost pri predstavitvi koroških slovenskih avtorjev. To je verjetno privedlo tudi do nekoliko pretirane upoštevanja neposredne sedanjosti. Razumljiva je težava izbire in razumljiv je strah pred zamero - vendar je le treba videti, da ni vsak, ki je kdaj v trenutku nesrečne petošolske ljubezni zapisal kak stih, tudi že pesnik, ki ga je možno enakopravno ali celo prevrednoteno postaviti ob stran nekemu Urbanu Jarniku ali Franu Ellerrju. Določena strožja selekcija, zlasti pri tako reprezentativni dvojezični antologiji, bi bila morda bolj na mestu.

V svoji spremni besedi želi zvezni predsednik Kirchschräger pričujočo antologijo „mnogo skrbnih in odprtih bralcev“. Upati je, da to ni le vljudnostna želja. Vsaj doslej „Slovenska beseda na Koroškem“ še ni dobila ustreznega prostora v izložbah večjih knjigarn. Morda bi založba lahko poskrbela za nekoliko več reklame? Njen „produkt“ bi si jo namreč zares zaslužil.

Dialog med prostorom, risbo in plastiko

(pogovor z Rudijem Benetikom)

Naš mladi slikar Rudi Benetik je letos prejel pospeševalno nagrado dežele Koroške za likovno umetnost. Ob tej priložnosti smo ga prosili za pogovor z našim listom, da nam osvetli svoje poglede oz. odnos do umetnosti.

SV: Kakšen je Tvoj odnos do umetnosti v današnjem času?

Benetik: Če gledam na podobo Moderne v tem stoletju, ki računa s stalnim razvojem od novega k novemu in temu ustrezno vidi sklenjene in razberljive sloge kot izraz tega vzpenjajočega se gibanja, potem se zdi osupljivo obrnjeno nazaj in navezavo na izročilo. Kdor od te umetnosti pričakuje formalno disciplino, obvezni slog in uresničitev načela inovacij, bo razočaran.

Osebnost mi je manj do sloga kakor do tega, da bi z risbami, slikami in plastikami nekaj izpovedal, gledalcu prinesel čutno, kratkočasno in nadvse subtilno sporočilo. Zdi se mi, da sta vsebina in izraz tukaj postavljena nad slog, da v mojih delih prevladuje to, kar je povedano. Meni ni toliko za slikarskost, za formalni potek, marveč veliko bolj za intenzivnost odkrivanja podob, ki se skrivajo v mojih delih. Moje razmerje do izročila je svobodno in hkrati destruktivno, ker si štejem vse slogovne oblike za hkrati uporabljive. Ne privlačujejo me samo specifične možnosti slikarstva - izrazna moč barve in geste, spontanost slikarskega podajanja in drugo - temveč hočem z naslikanimi podobami nekaj izraziti: v zavesti zbujujoče se čutne podobe občutkov, hrepenenj, želja in energij. Iz tega sledi, da pri mojih delih ne gre tako zelo za slikanje in risanje, torej za medij, temveč za osebno izpoved, ki se skriva v krhkih nepričakovanih upodobitvah. Ali malce drugače povedano: ne slikanje kot tako, temveč vsebina mojih del je sporočilo, s katerim se vedno obračam na gledalca.

Mladi slikarji usmerjajo pogled k preteklemu

SV: V čem je izpoved modernega slikarstva?

Benetik: Veliko zmedo je najprej povzročalo dejstvo, da so se mladi italijani, Nemci, Švicarji, Avstrijci in drugi zapisali ekspresivnemu načinu slikanja, ki vsem prizadevanjem

anarhistično in močno poudarjeno individualno, ali pa je tu stopila v ospredje umetnostna miselnost, ki naslavlja današnjemu času slike kot ogledala, da se v njih kažejo kakršna koli že razpoloženja?

Kot osvabljajoča gesta se je velikostevnim mladim umetnikom bolj pokazalo odprto - brezstilno slikanje. Ni pa istočasno res, da se novo slikarstvo kaže samo kot brezslgovno in nevezano, temveč prav zares poudarja svoj odpor do formalnega reda in discipline. Zmotno bi bilo, če bi razlagali tako imenovane divje slikarstvo samo s pogledom na eno smer, na fauiste (frz. les Fauves - divje živali) in ekspresioniste. Z enako pravico bi namreč lahko odkrili povezave z nadrealizmom, z abstrakcijo ali s konceptualno umetnostjo. Pravzaprav bi ta pogled od včerajšnjega k današnjemu dnevu težko razložili novo slikarstvo. V resnici namreč prav mladi slikarji usmerjajo naše poglede k preteklemu in nam ga dajejo videti v novi luči.

Risba je kakor piščal v orkestru

SV: Kakšna je pot od šolskega risanja do umetniške izpovedi z oziranjem na Tvoj izvor, ki korenini na podeželju, do modernizma?

Benetik: Ko sem bil star približno štiri leta, mi je moja mama Romana kupila tanek brezčrten zvezek. Bila je zima. S svinčnikom sem risal ptice, ki so neumorno hodile po hrano v krmilno hišico nedaleč od kuhinjskega okna. Lepo po vrsti sem te risbe izpolnil z vodenimi barvicami, potem mi je mama vsako podobo ptic ocenila.

Moje kreativnosti tako v ljudski šoli pa tja do sedmega razreda slovenske gimnazije ne pomnim preveč. V osmem razredu sem pač malce z elanom in veseljem, večjim kot drugi v razredu, risal vse tiste programe, ki nam jih je sproti narekoval prof. Janes Oswald. Moram pa kritično priznati, da nisem kazal preveč posebne nadarjenosti za likovni pouk.

Šele, ko me je prof. slovenščine Janko Messner vpisal leto dni navrh v II. mednarodni poletni atelje v Millstattu k prof. Hansu Piccotiniju, sem se kakor čez noč počutil veliko svobodnejšega, osamljenega in mirnega.

svojim prijateljem: „Ne vidim in slišim več dobro, toda imam pa voljo, ki je premočna.“ To voljo do dela sem v vsaki umetnostni šoli, ki sem jo za tem obiskal, osvojil kot nekašno maksimo.

V tukajšnji ljubljanski likovni akademiji sem obiskal večerni mali akt pri prof. Štefanu Planincu. Priznam, da sem šele pri njem ugotovil, kako nujno potrebna je dobra risba; je kakor majhna piščal, a vendar neobhodna in

Benetik pri poslikavanju najnovejše plastike v svojem ateljeju v Podjuni. (Foto: Peter Bauer, Georgensmünd)

nujno potrebna za celi orkester. Ves moj nadaljnji študij tukaj sem gradil na risbi, ki se je vedno spet oblikovala in dopolnjevala v pretehtano celoto. V zadnjih semestrih mi je risba dejansko bila ventil, skozi katerega sem na asketski način videl stvari, ki so se porajale pred mojimi očmi. K temu razumevanju upodabljanja so nedvomno pripomogli profesorji Metka Krašovec, Gustav Gnamuš, Janez Bernik in Andrej Jemec. Zadnji mi je bil prof. ateljejskega dela skozi vsa štiri leta. Mislim, da mi je znal tolmačiti likovni prostor in brave kot opisovalke tega.

Počutil bi se slabo, ako bi sedaj moral še naštet vse nagrade, ki so me doletele na ex-temporih, poletnih akademijah in likovnih konkurzi. Raje bi povedal nekaj o mojih nadaljnjih učiteljih, ki so me hoté ali nehoté postavili v to likovno sceno, v kateri se trenutno gibljem.

Pred tremi leti sem sedel v razredu prof. Rudolfa Hradila v ateljeju za jedkanico. Vse moje znanje o risbi in prostoru sem tedaj vnesel v bakrene plošče. Tiho tekmovanje mladih učencev me je sililo k vedno močnejšemu predajanju tej grafični tehniki in neustavljivi želji po izvirnosti. Hradil je bil

slik in uničevalec slik obenem. Ustvariti slike, da se te uresničijo, uničiti slike, da se slike naredijo, to je Lüpertzev proces, v katerega se je spustil. Edina omejitev v njegovem ateljeju je bila ta, da smo se vsi učenci izražali v mavcu. Pri tem ni bilo strogih pravil, važno je bilo, kaj je posameznik čutil v trenutku, ko je končal svoje delo. Pri nekaterih sem veljal za norca. (Moram dodati, da se kot tak in kot klovn še danes zelo dobro počutim. Tukaj ne morem mimo mojega vzornika Buster Keaton-a, ki se norčuje iz umetnosti). Ne vem prav, kaj bi o tem ateljeju še povedal koristnega. Vse to, kar me je pritegnilo k novemu, bolj destruktivnemu gledanju na likovno polje, sem

kar se da igrivo vklesal v mavec. Proti klasičnemu spoštovanju materiala, sem le-tega pobarval. Pazil sem, da med barvo in obliko prevladuje trajna harmonija. Moje barve niso uničevale forme. Oblike mojih plastik so bile za gledalca hitro zaznavne v prostoru, ker je pastelna barva na njih močno delovala na njegova čustva. V največjo čast, če smem to tako imenovati, pa sem si štel to, da me je Lüpertz povabil v Karlsruhe na akademijo, kjer poučuje (sedaj je profesor na akademiji za prsto umetnost v Düsseldorfu). Če bom kdaj dobil štipendijo za podiplomski študij za tujino, bi tej izredno mikavni „ponudbi“ brez kakega obotavljanja ugodil!

Na vseh šolah in pri vseh mojstrih sem spoznal res eno: da imam umetnost zato, da pozabim na resničnost!

Obveza, da ustvarjam odlična dela

SV: Kaj Ti pomeni podelitev pospeševalne nagrade dežele Koroške?

Benetik: Ko sem zvedel za to podelitev, mi je veselje bilo ravno tako nezrekljivo in otroško, veliko kot leta 1964, ko mi je mama s samirni enicami ocenila moje porisane in poslikane ptice v brezčrtnem zvezku! Ne vem pa pravega odgovora na to, ali sem jo že zaslužil? Moja predanost risanju je ostala nespremenjena, vedno je bila zelo globoka. Toda vedno sem vedel, da te bo vse, karkoli narišeš ali skipariš, stalno preganjalo, celo po smrti. Podelitev nagrade pa mi je dodatni stimulans, da res samo ustvarjam odlična dela, kar to vedno širši krog publike sedaj pričakuje od mene!

SV: Stojiš tik pred diplomom, kakšna bo Tvoja pot kot umetnik?

Benetik: Res, diplomu skušam zagovarjati februarja. Bo pa diploma o moji malenkosti z naslovom: Dialog med prostorom, risbo, sliko in plastiko. Za bližnjo prihodnost so mi znane zaenkrat tri razstave. Prva bo januarja meseca v Celovcu, drugo in hkrati najobširnejšo bom postavil maja v Benetkah in tretjo oktobra zopet v Celovcu. Moji glavni projekti bodo zaenkrat postavljeni na italjanskih tleh, od koder prihajajo moji najpomembnejši galeristi.

Mogoče sem pretirano nečimern, vendar sem vedno čutil, da se bo vse to zgodilo.

SV: Kaj misliš o sodobni koroški likovni umetnosti, kako jo ocenjuješ?

Benetik: Odkrito povedano, ne poznam dovolj dobro koroško likovno sceno, da bi tvegaj kaj o njej povedati. Visoko pa cenim dela Aton-a in Boschitza. V stavku Marcela Duchampa je nenazadnje zelo veliko resnice: „V umetnosti misli vsak nase, tako kot pri brodolomu.“ Vprašanja zastavljal Andrej Kokot.

Novo pri „Dravi“ . . .

Ura stoji

čaj je prinesla brez okusa brez spomina sedla ob posteljo dala ti roko rahlo belo roko samo drobno tako drobno nisi mogel več zaspati

telo ji ne diha samo oči tiste njene oči nekaj pravijo o uri brez kazalca sedi ti ob postelji ki ni več tvoja dihaš globoko navkreber do vrha mazaš in spet noraš v posteljo brez dna

pravijo da pride ura

oči so bile odprte neka roka jih je hitro zaprla

Jozica Čertov

Ob eni sami rožici

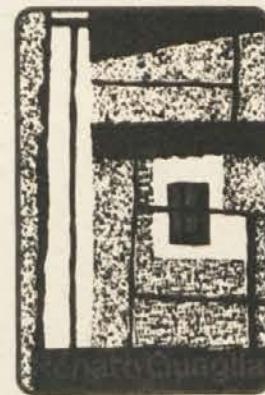
Ves čas strele od dolge gore po nebu grebejo

Počasne sence od hiš ki so že grobnice kot kače lezejo

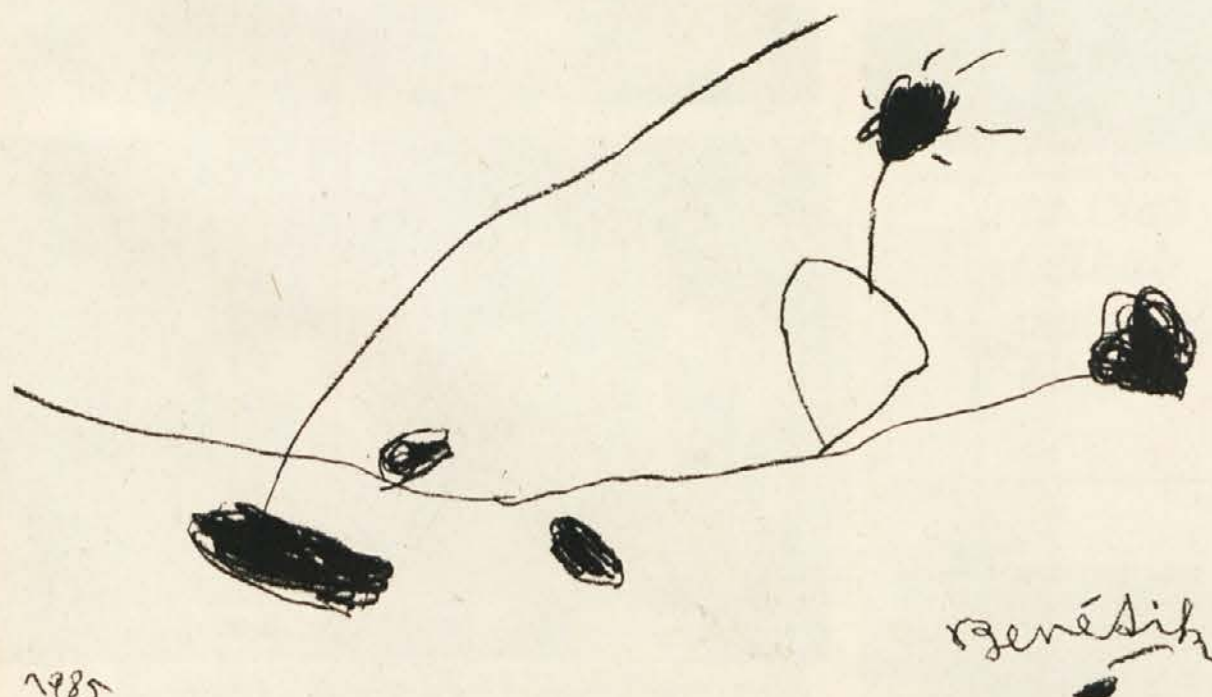
Jed naša s strahom obeljena Za nič živeti je greh še huje pa umreti

Ob eni sami rožici pa že je lažje dihati in umreti

Renato Quaglia

. . . in Založništvu tržaškega tiska

Rudi Benetik: „Občutek po filmu - 120 dni v SODOMU PIERA PAOLA PASOLINIJA“, 1985, črna kreda na papirju ok. 24 x 43 cm

avantgarde do pred kratkim ni bil mar. Prav ti mladi so v začetku osemdesetih let množično nastopili s slikami, ki so bile v pretežni meri figurativne, razgibane, barvno in formalno nemirne, na prvi pogled povečini kakor kaki sramotilni spisi, ki so bili vrženi na platno v najkrajšem času, in jih tudi ni bilo mogoče uvrstiti v kak skupen slog.

Ali je bilo to nekakšno presenetljivo zanimanje za slikanje samo modna šala zmedene generacije, ki se vede

Bilo mi je, ko da življenje ne vodim več jaz, marveč ono mene. Tako se je moje novo življenje rodilo julija 1978.

Prva velika pridobitev v tem ateljeju, je bilo zelo koncentrirano delo, celodnevno risanje aktov. Glavni načeli sta bili: barva v prostoru in črta kot tvorba oblik v njem. Ne dá se prav povedati, kako so me stimulirali in gnali v delo udeleženci te šole, ki so risali levo in desno poleg mojega stojala. Španski slikar Goya je proti koncu svojega življenja neki dan povedal

mojster v tem, da je znal vkomponirati vsako inovacijo posameznika v neobhodno predpisan tehnični proces grafike. Z različnimi poskusi na bakreni plošči kot z izžaganjem nekaterih delov plošče, ali pa vlaganjem plošče v železov klorid sem pri odtisih dosegel v precejšnji meri opazno plastičnost.

Leta 1983 sem pri Markusu Lüpertz-u klesal plastike. Zdi se mi, da je on poleg ustvarjalca slik in plastik tudi še neke vrste najditelj teh. Če smem biti čisto natančen, bi rekel, da je najditelj

Letošnji občni zbor ZSO je bil v znamenju 30-letnice naše osrednje organizacije

Gustav Januš je prejel nagrado Prešernovega sklada

V razpravi skupščine SR Slovenije o zamejskih Slovencih so sodelovali tudi predstavniki manjšinskih organizacij

Kulturna izmenjava v znamenju medsebojnega spoznavanja

V Škofičab je začel delovati dvojezični otroški vrtec Slovenskega šolskega društva

Drabosnjakov dom na Kostanjah in kulturna taberna Pri Joklnu v Celovcu - dve novi pridobitvi na kulturnem področju
„Rož“ je gostoval v Salzburgu, avstrijski pisatelj Peter Turrini pa se je koroškim Slovencem predstavil s svojim delom

Pevski zbor „Rož“ je gostoval v Salzburgu

Dnevi koroških Slovencev v Ljubljani

Avstrijski pisatelj Peter Turrini med koroškimi Slovenci

V pogovoru z ministrom Lacino je šlo med drugim tudi za TV-pretvornik v Podjuni

Razstava o arhitekturi v Kanalski dolini

Poslovidi smo se od

partizanke Jelke

zadružnika Lapuša

pesnika Polanška

prelata Zechnerja

Ob 40-letnici zmage nad fašizmom je bilo srečanje pri Peršmanu, Koroški partizanski pevski zbor pa je slavil svojo petletnico

Udeleženci 3. spominskega poboda „Po poteh Lenarta in Gašperja“

Stoletnici rojstva skladatelja Zdravka Sivkaršiča je SPZ posvetila osrednji koncert, na katerem je sodeloval tudi novoustanovljeni mešani zbor SPD „Zvezda“ iz Hodiš (zgoraj) - SPD „Gorjanci“ pa je slavilo 100 let organiziranega kulturnega delovanja v Kotmari vasi

OB 30-LETNICI DRŽAVNE POGODBE je bilo v ospredju vprašanje dvojezičnega šolstva

Med novimi pridobitvami . . .

obnovljena knjigarna „Naša knjiga“ v Celovcu in nov zadrudni Market v Kotmari vasi

Nepremagana nacistična preteklost - izzivljanje demokratične javnosti (zgoraj: krvnik iz Marzabotta je našel zatočišče na Koroškem; levo: protest proti zbiranju neonacistov)

Dogodki leta 1985 v slikah Slovenskega vestnika

Na razstavi koroških mladinskih organizacij je svoje delo predstavila tudi Zveza slovenske mladine (zgoraj) - Uspešno uveljavljanje naših športnikov: V sankanju se je Regina Smrtnik (levo) uvrstila v sam avstrijski vrh; mednarodni namiznoteniški turnir Slovenske športne zveze (spodaj) na Koroškem nima tekmeča

Za ljudi od 6. leta naprej

Irena Žele:

Mihec pomaga v kuhinji

Mihec se zdi božični čas zelo zanimiv in skrivnosten.

Darila, ki jih bo položil pod božično drevesce, je že pripravil. Naredil je zvezdice, pobarval in polakiral je lesene obešalnike ter okrogle kamne. Vse je skrival v zadnjem kotičku svoje omare ter jo zaklenil, da ne bi kakšna radovedna oseba le našla darila in s tem skazila veselje sebi in Mihcu.

Zadnja dva dneva pred božičem se doma pri Mihcu širi posebno prijeten vonj. „Hmmm! Mamica in babica pečeta kekse in razno drugo pecivo!“ Mihcu kar poskoči srce. Silen sladkosnednež je namreč. „Ali vama letos smem pomagati? Saj sem že takooo velik, kajne?“ sprašuje in oči se mu bleščijo, ko zagleda na nekem krožniku čokoladne kroglice, potrošene s kokoseto. Babica ne ve prav... „Kako nama misliš pomagati, Mihec? Najbrž misliš pecivo

čimprej spraviti v svoj želodček, kajne?“ „Ne, ne babica! Res bi vama pomagal.“ „No, dobro,“ reče mamica. „Pa pomagaj? Tehtal boš moko, maslo, sladkor, rozine, mandlje, orehe, lešnike, čokolado, kokoseto ter kavo. A glej, da boš pri delu previden in natančen!“ „Fino! tu vama bom saj lahko dokazal, kako pameten sem že.“

Mihec tehta in tehta in je ženam v veliko pomoč. Tako priden je, da zraven skoraj pozabi, da so prav blizu sladkarije, ki se jim ne more odreči. Popoldne hitro mine. Mamica in babica ga pohvalita. Mihec je vesel.

Ko zvečer leži v svoji postelji, reče ves srečen: „To je letos lep božič! Kaj mi bo le božiček podaril? Morda žogo, ali avto...? Ne, najbrž bom dobil debelo in zanimivo knjigo, ker tako rad berem...“

Mihec sladko spi in sanja.

Ali ni luštno na zimskem bregu?

Gotovo se boš tudi ti v počitnicah sankal, smučal in gradil sneženega moža.

Pobarvaj sliko, če te veseli.

Otroška nagradna križanka

Reši slikovno križanko, pošlji jo na naš naslov in že boš med tistimi, izmed katerih bomo izžrebali tri nagrajence!

Poišči prave besede za vse risbe. Besede vnesi v prazna polja tako, da se bodo med seboj ujemale. Na levi strani najdeš risbe za besede, ki jih boš vodoravno zapisal; na desni pa tiste, ki jih potrebuješ za navpično vnašanje.

Iz pravih rešitev, ki jih morate poslati na naš naslov (Slovenski vestnik, St. Ruprechtstr. 19/IV, 9020 Celovec), bomo z žrebanjem določili tri nagrajence. Za nagrado vas čakajo zanimive mladinske knjige.

Pošlji rešitev do najkasneje 10. januarja na naslov uredništva. Sedaj pa na delo!

VODORAVNO:																			
										1 R					2				
6 Ž					7 T					4 O L I K A					3				
					9 10 11					12 F									
13					14 K					15					16 S				
17 Z					18					19									
K										20					21 K				
										NAVPIČNO:									

Gustav Januš

Mir na zemlji

O božiču sem kupil:
mir na zemlji.
Postavil sem ga v kot
in bil je mir v kotu.
Iz kota pa je mir izžareval:
mir v srce,
mir v želodec,
mir v družino
in med sosede.
Lepo bi bilo, sem si mislil,
ko bi v vseh trgovinah
na svetu prodajali:
mir na zemlji,
in še lepše, če bi ga
ljudje kupovali na veliko.

Snežinka

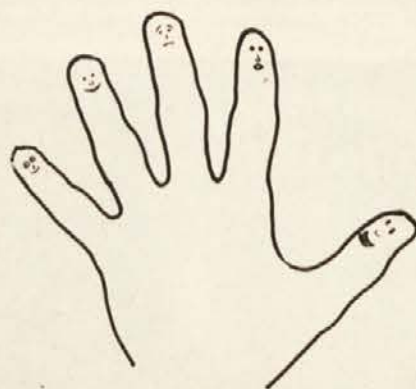
Snežinka,
bela kot vosek,
mi je padla na nos.
Kapljica,
majhna kot bobek,
je priletela na zobek.

Milka Mohar

POGOVOR PRSTOV

Danes...

Palček reče:
jejmo, jejmo!
Kazalček reče:
pijmo, pijmo!
Sredinček reče:
kje dobimo?
Prstanček reče:
v mamini skrinji!
Mezinček reče:
jaz bom pa mami povedal.

... včeraj

Stari palec
kruha prosi,
kazalček
ga v hišo nosi,
sredinček
ta jezi se,
prstanček
vse poje
in mezinček
lačen gleda.

Velika nagradna križanka za praznike

	PRI- ZOR	LATA	SLOV. PIJAČA	DOMAČA ŽIVAL	PRVA ŽENSKA	PIJAČA BOGOV	ANGL. PISAT.	KO- ROŠKA	BEKA MED SZ IN TUR- ČIJO	ITAL. REKA	ZADNJI KONEC KOPN.	TRAVA DRUGE KOŠNJE	ZVEZDA	NASAD OB HIŠI	MOŠKO IME	KAZAL. ZAIMEK	NAGELE MATEVŽ	ZACET. ABECE- DE	KAOS NERED	LETOS UMRLI KOR PISAT.	TOVARNA ELEKT. APARAT.	DOMAČE ŽENSKO IME	SKLAD. ANTON NAGELE	SV	DRUGI SAMO- GLASN.	ZIDAR. ORODJE	NAŠ LIST		
								NIZOZ- MESTO TONA															PIVSKI VZPLIV ANGL. IME						
SV	LA VEZNIK KOČILO		GLAD KAČA							SV	VOZILO					METER	METULJ KRALJ ŽIVALI						SLOV. NEVNIK KRALNI OTOK						
PADA- VINA				BLAPOVI V ZDA	ENAKA SOGLAS.			KOSARK. KLUB SRED. VRTEN.			BENETKE VDIHA- VIAČA			ZAČIMB. (ANIS)	DEKLE KAJNOV BRAT									OKRAS- NI PTIČ					
RAVNINA				GORA V GRCIJI						ZOR ANTON JANEŽIČ						TOVAR. SMUČI TUJE IME				ARAB. ŽREBEC KI TO RESUJ.			ITALIJA OKON- ČINE		ŠPANIJA GARDNER				
SAMO- GLASN.	BOG VETROV	MODNI KREATOR					SEVER GLAS- BILJS	ARH ROK ZGOD SADJE				NAKUP							TUKAJ VDOR			VIHAR POVR- ŠINA							
AKO VEZNIK		OŠEB. ZAIMEK	DOVRS. MERA S BRZAVA			GLAS. NOTA JADR. OTOK		SOVBAZ ZELEZA SRE- ČIŠČE				ŠPAN. Z. IME GLASB. DRAMA					PRIPR. ZA DVI- CANJE								VARN. SVET RADIO CELOVEC				
MESTO V SLO- VENIJI											SLOV. RNEZ VEZNIK (ČE)													ČARJA NOGA NOGO. ZVEZA					
SADEŽ OLJKE				BOGINJA MODR. GRŠKA ČRKA							GRAJ- SKI DEČEK				ANTON AŠKERC												RIMSKA ENA SLOV. PISAT.		
DUŠIK	ČRKA NA SREBRN KACET. KOVANEC										EVROPA VELTKA OPICA		ZATO- ČIŠČE	EGIPT. VLADAR	SV	PRED- LOG SAD		POTR- DILO						IME ČRKE	NAŠ LIST SL. ATL. KLUB				
SIBIR. REKA			KRAD- LIVEC KRAJ. PROF.			NARODO- PISEC PRED- LOG									ZNAK ZA PAR- KIRIŠČE		RIMSKI POZDRAV					ITAL. PLEM. DRUŽINA							
VOIRA- NJE			NAJV. KARTA POLJ. ROŽA			EMIL ADAMIČ ŽENSKO IME		VELEN V PUŠČ. SNOV							ULIČNO GLAS- BILO					AVST- RIJA ROMUN. MESTO			PLANET ITAL. REKA						
KISIK	IT. GL. MESTO MOŠKO IME			SV	EGON REMEC IZLIV ODTEK				TURČIJA			IRIDIJ GRSKI KRALJ			KUVERTA										MORSKI SESALEC KILO- METER				
VOZNO VOZILO					RIMSKA ŠTIRI GLASB. NOTA		NUMERO	GODALO							BRZO- JAVKA VIDEZ								NASA KNJIGA KULT. TOBRINA			TESLA NIKOLA			
FILM. REŽISER									TURŠKO MOŠKO IME				IN I SAMOGL. ZOLA			KRAJ V SELAH	AMPERE NEMŠKI PESNIK		SEVER- NJAK							LENIVEC (ŽIVAL)			
GLAS		DEL OBRAZA	REZUL- TAT	TONA KATRAN		RADIJ RIMSKA PET		MINER. VODA BRIGA										SV	FILM DOORNA ŽENSKI GLAS				SV	RDEČI KRIŽ					
OTAJE- NJE									ITAL. PRITR- DILNICA		IVAN MINATTI ANTON SVETINA			POVRT- NINA						GLASB. NOTA OSEB. ZAIMEK	BREZAL. PIJAČA	JUG BRINO- VEC		JUGOS. LETAL. DRUŽBA	ČEŠKA PRITR- DILNICA	SV	ROMU- NIJA	KISIK	
SV	MESNA JED					PRED- LOG	RUDARJI						NARODO- PIŠČE EPOS													PRVA ČRKA TEGA LETA			
	PPEBI- VALEC KIPILJE				LEPO- TILO							ZDRA- VLO ŽVEPLO			SPLET- KAR														
	PAZ- PUŽILO			SV	KRAJ PRI BLI- BERKU					SV	MESEJ OKRAJ.				METER		SV	TUJE MOŠKO IME											

VSEM PRIJATELJEM, SODELAVCEM, ODJEMALCEM IN KUPCEM
ŽELIMO VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 1986

topsport

SPORT-SHOP
s poslovalnico v Pliberku

Tudi v letu 1985 Vam nudimo
kompleten športni program

Povabilo našim ugankarjem

Tudi letos smo za praznike pripravili veliko nagradno križanko, ki naj bi vam bila v zabavo, ko boste iskali odgovore na zastavljena vprašanja. Pri sestavljanju smo se potrudili, da reševanje ne bi bilo preveč težavno; sicer pa smo prepričani, da se tudi „trdih orehov“ ne ustrašite.

Torej vam želimo veliko uspeha, vaš trud pa hočemo tudi še nagraditi. Zato smo pripravili spet lepe nagrade (slovenske knjige in gramofonske plošče oz. kasete), ki jih bomo z zrebanjem razdelili med tiste, ki nam boste pravočasno poslali pravilno rešitev križanke.

Rešitve (na izrezku iz časopisa ali prepisane na drug papir) nam pošljite najkasneje do 10. januarja 1986 na naslov: Slovenski vestnik, St. Ruprechtstr. 19/IV, 9020 Celovec.

PRIJETNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

želi TRGOVINA - GOSTILNA

MAK

PODLJUBELJ

Prijetne
praznike
in srečno
novo leto

želi

Kaki Valentin

ODVETNIK
8.-Mai-Straße 20/1
9020 CELOVEC

A&O samopostrežna trgovina
gostilna s tujskimi sobami

Janko Ogris

V BILČOVSU
telefon (0 42 28) 22 49

Vsem cenjenim odjemalcem,
gostom in prijateljem ter
bivšim sotrpinom izseljencem
vesele praznike
in srečno novo leto!

GRADBENO. PODJETJE

**Franc
Begusch**

BISTRICA V ROŽU, tel. (0 42 28) 20 46
CELOVEC, Wiegelegasse 20, tel. (0 42 22) 22 7 70

ŽELI VSEM NAROČNIKOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM
PRIJETNE BOŽIČNE PRAZNIKE TER USPEŠNO NOVO LETO!

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim članom, kupcem in prijateljem

**Kmečka gospodarska zadruga
Pliberk**
s poslovalnicama v ŠMIHELU
in ŽVABEKU

Vsem cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem želi vesele praznike in srečno novo leto

Trgovina Ogris-Martič

trafika
in
tujske sobe

BILČOVŠ telefon (0 42 28) 22 51

VSEM DELAVCEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM
PRIJETNE PRAZNIKE IN OBILO USPEHA V NOVEM LETU 1986 ŽELI

GRADBENI MOJSTER

**ING.
ALOJZ MERTEL**

9232 ROŽEK, tel. (0 42 74) 27 25

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto želi*

**Klub slovenskih
občinskih odbornikov**

Luč v temo

Avstrijske dravske elektrarne DD bodo letos namesto običajnih božičnih voščil in božičnih daril spet dale znaten prispevek na razpolago za akcijo „Luč v temo“ v korist gibalno oviranim otrokom.

Prepričani smo, da imate razumevanje za ta dobrodelni ukrep.

Zelimo Vam po tej poti vesele praznike in srečno novo leto!

Avstrijske dravske elektrarne DD, Celovec
Österreichische Draukraftwerke AG, Klagenfurt

Vsem delavcem in prijateljem prijetne praznike in obilo uspeha v novem letu želi

T E S A R S T V O

GASSER

BILČOVŠ, tel. (0 42 28) 22 19

intrade

zunanjetrgovinska družba z o. j.

in

IPH Holzindustrie

Trgovinska Komanditna družba
CELOVEC, PARADEISERGASSE 9/II.

ŽELITA SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM
VESELE PRAZNIKE
IN USPEHA POLNO LETO 1984!

Vesele praznike
in srečno novo leto
želi
vsem odjemalcem

TRGOVINA

SPAR

Kušej

● ŠMIHEL
● PLIBERK
● LABOT

MECHANISCHE BEARBEITUNG MEHANSKA OBDELAVA

ELEKTRONISCHE REGELUNG FÜR ZENTRALHEIZUNGSSYSTEME
ELEKTRONSKA REGULACIJA ZA SISTEME
CENTRALNEGA OGREVANJA

HANDEL TRGOVINA
MIT WAREN ALLER ART Z BLAGOM VSEH VRST

IMP METALL

A-9184 ŠENTJAKOB V ROŽU/ST. JAKOB IM ROSENAL

TELEFON (0 42 53) 544, 545

želi prijetne praznike in srečno novo leto!

Vesele božične praznike
in uspešno novo leto želijo

družine RUTAR družina SIENČNIK

RUTAR CENTER
POHIŠTVO — ELEKTRO
DOBRLA VAS
CAMP ZA NATURISTE
HOTEL IN SUPERMARKT
LIDO PRI DOBRLI VASI

TRANSPORTNO PODJETJE
DOBRLA VAS
RUTAR MARKT
KLOPINJSKO JEZERO
TRGOVINA — GOSTILNA
ŽITARA VAS

NAŠE SRCE
NAŠIM NAROČNIKOM
IN ODJEMALCEM

ZA BOŽIČ
URE RAZMIŠLJANJA

ZA NOVO LETO
ZAHVALA ZA VAŠE ZAUPANJE

V NOVEM LETU
ZDRAVJE, USPEH IN ŠE
NAPREJ TAKO PRIJETNO
SODELOVANJE

NORA
REPRO
DISK
A-9020 Celovec - Linsengasse 59
Tel. 0 42 22/55 2 85

Vsem stalnim in zvestim gostom se ob koncu leta zahvaljujemo za
obisk in sodelovanje
ter želimo vesele praznike in uspehov polno novo leto 1986

HOTEL OBIR

ŽELEZNA KAPLA TELEFON (0 42 38) 381

GOSTIŠČE - PENZION

WUTTE

VESELE OB ZABLATNIŠKEM JEZERU

Želi vesele praznike
in srečno novo leto
ter se priporoča za
vse gostinske usluge

Zadovoljne božične praznike in srečno novo leto želi

Mihael ANTONIČ

TRGOVINA
HOTEL

REKA PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO
VSEM GOSTOM
IN PRIJATELJEM NAŠE HIŠE.

HOTEL - RESTAVRACIJA
BREZNIK
PLIBERK - BLEIBURG

Zadovoljne
božične
praznike
in uspešno
novo leto!

Janez Weiss

KROJAŠTVO

ŠT. JANŽ V ROŽU
telefon (0 42 28) 23 01

CELOVEC
Spittalgasse 12
tel. (0 42 22) 51 37 52

Vsem poslovnim prijateljem
in znancem želi

VESEL BOŽIČ
IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1986

družina

Štefan Gregorič

- sanitarne in
- vodovodne naprave
- centralne kurjave
- kovaštvo

MALA VAS 5
9142 GLOBASNICA

Prijetne praznike
in srečno novo leto
želi

J. Lomschek

Tihoja 2 (Šentlipš)
9141 Dobrla vas

(0 42 37) 22 46

PRIJETNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO

želi

TOVARNA

ELAN

Vesel božič in srečno novo leto
želi

GOSTIŠČE

JUENA

Alojz in Alenka
Gregorič

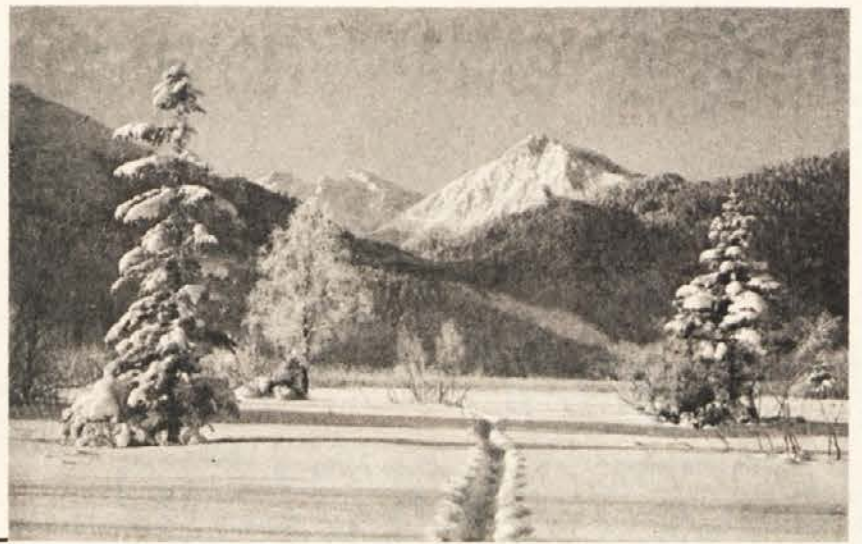
Blagoslovljene božične praznike
in zdravo novo leto želi

TRGOVINA KRIVOGRAD

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

Prijetne božične praznike
in uspešno
novo leto 1986

ZVEZA - BANK

ZVEZA SLOVENSКИH ZADRUG V CELOVCU

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

9020 CELOVEC, PAVLIČEVA 5-7 · TEL. (0 42 22) 51 23 65, TX 42 21 62

SE PRIPOROČA
za izvedbo vseh Vaših denarnih poslov

- Ekspresno prenakazovanje in plačevanje v tuzemstvo in v inozemstvo
- Menjalnica po najugodnejših tečajih
- Safeji
- Depot knjižic in vrednot
- Poštni predali
- Nočni tresor

Kmečke gospodarske zadruge

BOROVlje
BRNCA
DOBRLA VAS

GLOBASNICA
ŠT. JAKOB v R.
ŠT. JANŽ v R.

PLIBERK
s poslovalnicama
ŠMIHEL
nad Pliberkom
ŽVABEK
PODRAVLJE
ŠKOFIČE
ŽELEZNA KAPLA

DOBAVLJAJO
gospodarske in gospodinjske potrebščine, semenja,
gnojila in vseh vrst gradbeni material
Cene, plačilni pogoji in dostava so ugodni!

Živinorejske zadruge

GLOBASNICA
LIBUČE

ŠT. PRIMOŽ
ŽITARA VAS

Posojilnice

BILČOVS
s poslovalnico
KOTMARA VAS
BOROVlje
s poslovalnicami
GLINJE
PODLJUBELJ
SELE
ŠT. JANŽ v R.
ŠMARJETA v R.
CELOVEC
s poslovalnico
RADIŠE
DOBRLA VAS
s poslovalnicami
SINČA VAS
ŠENTPRIMOŽ
ŠKOCIJAN
GLOBASNICA
HODIŠE

ŠT. JAKOB V ROŽU
s poslovalnicami
BAČE
LEDINCE
PODRAVLJE
LOČILO
MARIJA NA ZILJI
PLIBERK
s poslovalnicama
ŠMIHEL NAD PLIBERKOM
ŽVABEK
ŠKOFIČE
VELIKOVEC
s poslovalnico
DJEKŠE
ZILJSKA BISTRICA
ŽELEZNA KAPLA
s poslovalnicama
GALICIJA
MIKLAVČEVO

SPREJEMAJO na hranilne knjižice, premijsko varčevanje, stanovanjsko varčevanje, varčevalna pisma

VODIJO Vaše žiro račune in mezdne konte

IZVAJAJO plačila in nakazila

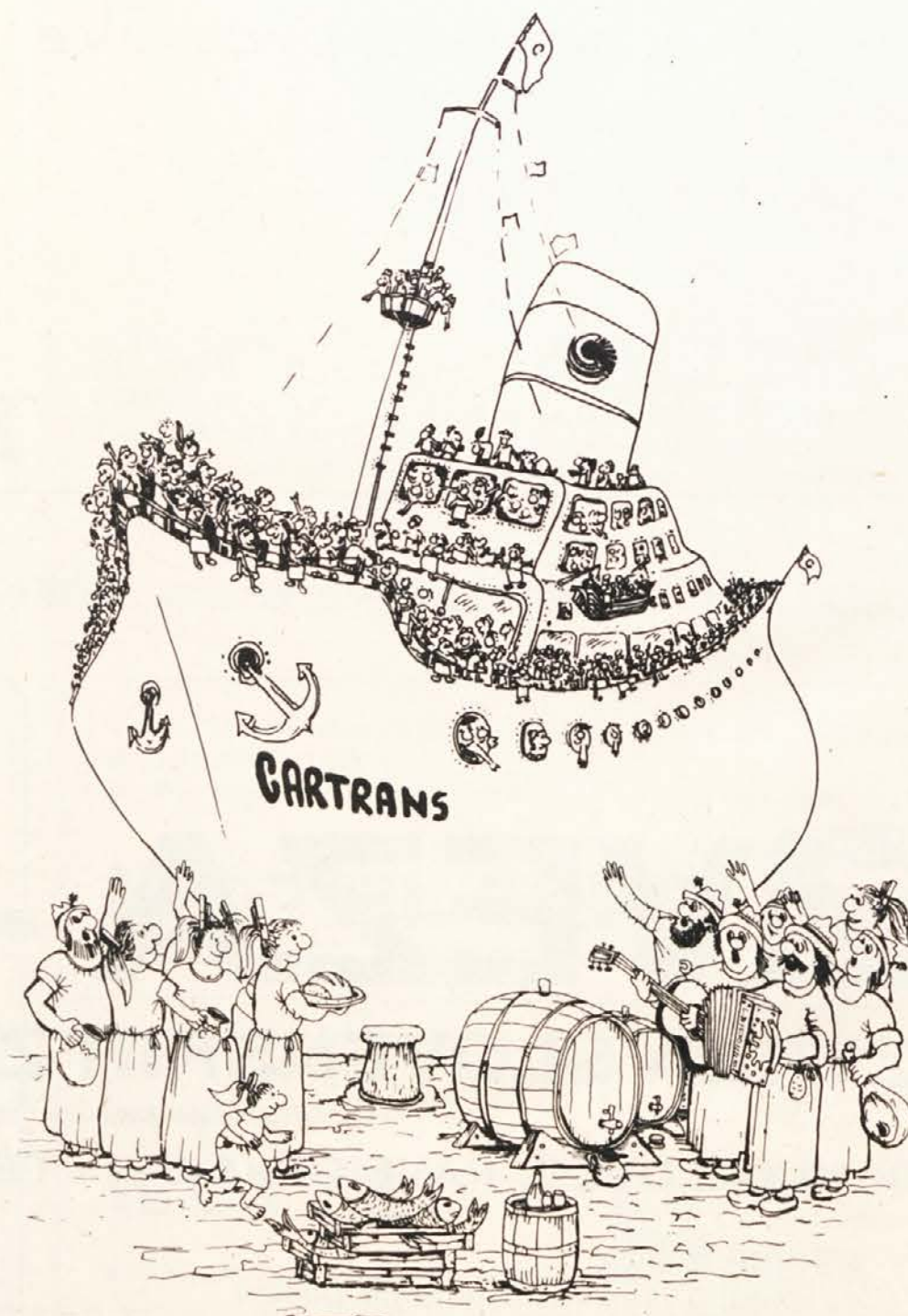
DAJEJO posojila in kredite po ugodnih pogojih

POSREDUJEJO pocenjena posojila za kmetijstvo, obrt in gostinstvo

MENJAJO in posredujejo tuje denarje

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO

Poslovalnica:
Paulitschgasse 7, A-9020 Klagenfurt/Celovec
(0 42 22) 51 26 80 in 51 28 25

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto želi
SPAR-TRGOVINA in **GOSTILNA**
z dvorano za vsakovrstne prireditve

Smrečnik-Šoštar
GLOBASNICA

telefon (0 42 30) 211

PRIJETNE
PRAZNIKE
IN MNOGO USPEHA
V NOVEM LETU

ŽELI

TISKARNA

Založniške in
tiskarske družbe
z o. j.

Tiskamo in
dobavimo Vam:

vse vrste poslovnih
in osebnih tiskovin
v najkrajšem
dobavnem roku

BOROVLJE Dollichg. 4
telefon 22 50
PODLJUBELJ telefon 22 32

SPD „Jepa- Baško jezero“ v Ločah

želi vsem svojim članom, pri-
jateljem in rojakom vesele
božične praznike ter zdravo in
uspešno novo leto 1986

Podjetje za električne instala-
cije vseh vrst in izdelavo moder-
nih stikalnih naprav

Strokovna
elektrotrgovina

Ing. T. Schlapper

ŠT. JAKOB V ROŽU
telefon (0 42 53) 216

želi vsem odjemalcem in naroč-
nikom vesele božične praznike
in srečno novo leto

Vsem cenjenim odjemalcem,
znancem in prijateljem
želi
blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto

Franz Stern
ESSO-ČRPALKA ZA BENCIN
ŽELEZNA KAPLA
tel. 0 42 38/305

Vesele
božične praznike
in srečno novo leto

želi

GRADBENIŠTVO

Jozi Pack

KOTMARA VAS

Vsem prijateljem dobre knjige zado-
voljne praznike in srečno ter uspešno
novo leto!

KNJIGARNA
Naša knjiga
CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5-7

AVSTRIJA 1 RADIO-TELEVIZIJA

Petek, 20. 12.: 9.00 Poročila - 9.05 Mupet-šov - 9.30 Ruščina - 10.00 Šolska TV - 10.30

Cesarsko-kraljevski Feldmaršal - 12.00 Poročila in ozadaja - 13.00 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-ČVS - 17.05 Alice v čudežni deželi - 17.30 Vragova babica - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Primer za dva - 21.15 Reklama - 21.20 Jolly joker - 22.05 Oswald Wiener - 22.55 Edith Clever bere Jamesa Joyce-ja - 0.25 Poročila.

Sobota, 21. 12.: 9.00 Poročila - 9.05 Francoščina - 9.25 Šport - 10.55 Svetnica in njeni lasje - 12.25 Šport - 13.30 Poročila - 13.35 Aurora - 14.15 Vsaka žena potrebuje angela - 16.00 Madita - 16.30 Mumini - 16.55 Mini-ČVS - 17.05 Risanje - slikanje - oblikovanje - 17.40 Otrokom za lahko noč - 17.45 Dva x sedem - 18.30 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads - 18.50 Župnik Josef Toriser odgovarja - 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Igre, šale in prominenca pri Joachim Fuchsbergerju - 22.05 Don Kihot - 23.35 Solid Gold - 0.20 Poročila.

Nedelja, 22. 12.: 14.00 Pevec jazz - 15.55 Pastirska pesem - 16.00 Operni vodič - 16.30 Ena, dve ali tri! - 17.15 Halo, jaz sem Erich! - 17.40 Mladinski prometni klub - 17.45 Klub seniorjev - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.20 Adventni pogovori - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Bajaco - 21.30 Kako zvesti so tvoji listi - 22.30 Nočni studio - 23.35 Obojica - 0.25 Poročila.

Ponedeljek, 23. 12.: 9.00 Poročila - 9.05 Mupet-šov - 9.30 Bocene a la carte - 10.00 Hans Christian Andersen v Avstriji - 10.30 Pevec jazz - 12.25 Iz parlamenta - 13.25 Poročila - 14.50 Pustolovski film po Jacku Londonu - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-ČVS - 17.05 Mumini - 17.30 Kiwi - pustolovščine v Novi Zelandiji - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Ponedeljski šport - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Policijska stanica Hill street - 22.00 Takrat - 22.05 Preproga iz Bayeaux-a - 22.50 Chopin na Dunaju (1829-1931) - 23.50 Obojica - 0.40 Poročila.

Torek, 24. 12.: 9.00 Winnie Puuh - 9.30 Kako lahko skrijemo osla? - 10.25 Winnie Puuh - 10.50 Pustolovščine kanadske družine - 12.30 Winnie Puuh - 13.00 Poročila - 13.05 Luč v temo - 13.20 Govoreči konj - 14.15 Mojster Eder in njegov Pumuckl - 14.40 Žalostna vila - 16.00 Pika nogavička - 17.00 Cirkuški čari - 18.00 Evangelistični božični večer - 18.30 V Nazaret - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 19.50 Beseda k svetemu večeru - 20.00 Božični nakupi - 20.15 Orgle - 21.30 Svet - mir - 22.15 Pet biservov.

Sreda, 25. 12.: 9.00 Zaborj zvičaj - 10.45 Katoliško božično bogoslužje - 12.00 Papežev božični govor - blagoslov „urbi et orbi“ - 12.30 Pet biservov - 14.25 Pikica in Anton - 15.55 Poslednji Mohikanec - 16.40 v Betlehem - 17.05 Oliver Maass - 18.00 „O ti ljubi čas“ - 18.45 Šport - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.25 Govori župnik dr. Martin Bolz - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Romuald Pekny kot Abraham a Santa Clara - 20.15 Kriminalka - 22.15 Srečanje z Bridesheadom - 23.55 Sto mojstrov - 0.05 Obojica - 0.55 Poročila.

Četrtek, 26. 12.: 14.00 Napačni princ - 15.30 Božična risanka - 16.00 Avstrijske dragocenosti - 16.05 Big bird na Kitajskem - 17.05 Oliver Maass - 18.00 Zakaj to življenje? - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.25 Govori župnik dr. Wolfgang Schwarz - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Doktor Šivago - poročila - 23.35 Šport - 0.05 Obojica - 0.55 Poročila.

AVSTRIJA 2

Petek, 20. 12.: 14.45 Takrat - 14.55 Šport - 18.30 Luč v temo - 19.15 Otroci pripovedujejo - 19.30 Čas v sliki in šport - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Oven - 23.30 Šport in poročila.

Sobota, 21. 12.: 13.55 Takrat - 14.00 Iz parlamenta - 15.00 Šport - 18.15 Ljuba družina - 19.00 Trailer - 19.30 Čas v sliki - 19.55 Novo v znanosti - 20.15 Raffl - 21.50 Šport - 22.25 Asfaltna džungla - 0.15 Poročila.

Nedelja, 22. 12.: 9.00 Zaborj zvičaj - 9.30 L'assassinat du pere Noel - 11.15 ORF stereo koncert - 12.40 Orgelska umetnost - 13.40 Dva x sedem - 14.00 Advent v hribih - 14.55 Športni popoldan - 17.45 Velika desetorica - 18.30 Okay - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Primer za ljudskega odvjetnika? - 20.15 Palača vetrov - 21.55 Takrat - 22.00 Dinastija - Denverski klan - 22.45 Sedem dni športa - 23.05 Veselje ob glasbi - 23.50 Poročila.

Ponedeljek, 23. 12.: 16.55 Takrat - 17.00 Svet sanj - 17.50 Evropski obrabi - 18.00 Cesta Lindenstraße - 18.30 Advent v deželah Alpe-Jadrana - 19.15 Otroci pripovedujejo - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Klinika v Schwarzwald - 21.00 Avstrijske dragocenosti - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulturni žurnal - 21.45 Šiling - 22.05 The king of comedy - 23.50 Poročila.

Torek, 24. 12.: 8.00 Luč v temo - 9.00 Poročila - 9.05 Luč v temo - 19.30 Čas v sliki - 19.50 Beseda ob svetem večeru - 20.15 Luč v temo - 20.15 Michelangelo - inferno in ekstaza - 22.10 Pustite nas v Betlehem - 22.55 Polnočnica v Betlehemu.

Sreda, 25. 12.: 13.55 Takrat - 14.00 ...in sveto pismo ima le prav - 15.25 Vincent van Gogh - življenje v strasti - 17.20 Evropski obrabi - 17.30 Franz Schubert - zimsko potovanje d 911 - 18.15 Pravljica o ledu - 19.15 Quo vadis? - 20.15 Peter Alexander predstavlja specialitete - 21.45 Poročila - 21.55 Počasne živali - 22.15 Pogrešan v Bermudskem trikotniku - 0.05 Poročila.

Četrtek, 26. 12.: 9.00 Woody Woodpecker - 9.10 Plavi ptič - 10.45 Brivec za mlade ljudi - 12.05 Michelangelo - inferno in ekstaza - 14.00 Trmoglavac Wilson - 15.25 Takrat - 15.30 Kumara iz vesolja - 16.20 Evropski obrabi - 16.30 Nogometni turnir v hali - 18.00 Zaborj zvičaj - 18.30 Skrivnost belega bizona - 19.15 Quo vadis? - 20.15 Zvezdniki v maneži - 22.05 Trans-Amerika-ekspres - 0.05 Poročila.

LJUBLJANA

Petek, 20. 12.: 9.40 Propagandna oddaja - 9.50 Kranjska gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom/m, prenos 1. teka - 12.50 Kranjska gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom/m, prenos 2. teka - 16.05 Poročila - 16.20 Svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom/m, posnetek iz Kranjske gore - 17.40 Prigode skupine „Pet potelinčkov“ - 17.55 Sokoli, angleška nadaljevanke - 18.25 Obzornik ljubljanskega območja - 18.40 Misli ustvarjalno - 19.15 Cik cak - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Nastanek človeške vrste: Onkraj Afrike, angleška dokumentarna serija - 21.00 Ne preziraj - 21.15 Via Mala, vzhodnonemška nadaljevanke - 22.55 Dnevnik - 23.05 Ta Amerika, ameriški film

Sobota, 21. 12.: 8.00 Poročila - 8.05 Prigodišče priljubljenih pravljic - 8.25 Prigode skupine „Pet potelinčkov“ - 8.40 Pedenžep - 9.50 Kranjska gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom/m, prenos 1. teka (za JRT in EVR) - 11.25 Naočnik in Očalniki - Dedove dragocenosti, nadaljevanke - 11.55 Kje sonce vzhaja?, dokumentarni film za mlade - 12.25 Ljudje in zemlja, ponovitev - 13.05 Kranjska gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju - slalom/m, prenos 2. teka - 14.00 Poročila - 14.05 Nastanek človeške vrste: Onkraj Afrike, ponovitev - 14.55 Mladinski film - 16.00 Svetovni pokal v alpskem smučanju - veleslalom/ž, posnetek iz Hausa - 16.55 Poročila - 17.00 PJ v košarki-Budučnost: Zadar, prenos - 18.30 Obiskujemo slovenske muzeje in galerije - Loški muzej Škofja Loka - 19.10 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.50 Vreme - 20.00 Koncert ob dnevu LJA, prenos - 21.35 Zrcalo tedna - 22.00 Ko bi znova začeli, francoski film - 23.35 Poročila

Nedelja, 22. 12.: 8.40 Poročila - 8.45 Živ žav: Risanke - 9.50 Sokoli, ponovitev, angleška lutkovna nadaljevanke - 10.15 Cervantes, španska nadaljevanke - 11.05 16. Festival narodne glasbe-PTUJ'85 - 11.35 625, Oddaja za stik z gledalci - 12.00 Kmetijska oddaja - 13.00 Poročila - 14.20 Mostovi - 14.55 Pesem ptic trnovk - 15.40 Mikronezija-vetrovi spremembe, kanadski film - 16.25 Poročila - 16.30 Videogodba - 17.15 Trenutki odločitve, slovenski film - 18.45 Knjiga - 19.15 Cik cak - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.50 Vreme - 20.00 Štefica cvek v žreli življenja, 2. del humoristične nadaljevanke TV Beograd - 20.55 Športni pregled - 21.25 Beseda da besedo, pogovor z inž. Pavletom Žavcerjem - 22.00 Poročila

Ponedeljek, 23. 12.: 8.50 TV v šoli - 12.40 Poročila - 17.30 Poročila - 17.35 Čarodej potepuh, poučnozabavna oddaja - 17.45 Ali veš? - 17.50 Vsa petek nov začetek - 18.25 Podravskega obzornik - 18.45 Slovenska ljudska pesem - Štajerska (poje Koroški akademski oktet) - 19.15 Cik cak - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.10 Therese Humbert, francoska nadaljevanke - 21.10 Aktualno: Avto-gibalo napredka tudi pri nas? - 21.50 Glasbeni večer - 22.40 Propagandna oddaja - 22.45 Dnevnik

Torek, 24. 12.: 9.00 TV v šoli - 12.30 Poročila - 16.30 Šolska TV - 17.25 Poročila - 17.30 Sporočilo iz rdečega aviona, reportaža iz Krašnje - 18.05 Miti in legende - Biblijski miti: Babilonsko suženstvo in preroki - 18.25 Posavski obzornik - 18.40 Sneženi mož, angleški risani film - 19.15 Cik cak - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Pet mrtvih naslovov, drama TV Zagreb - 21.25 Integrali - 22.40 Dnevnik

Sreda, 25. 12.: 8.40 Test - 8.55 TV v šoli - 12.30 Poročila - 17.35 Poročila - 17.40 Prigodišče priljubljenih pravljic - 18.00 Naočnik in Očalniki - Skozigled; nadaljevanke - 18.25 Celjski obzornik - 18.40 Ščepc širnega sveta: Cimet - 19.10 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.05 Svet na zaslonu - 20.55 Haendel, angleški film - 23.00 Dnevnik

Četrtek, 26. 12.: 8.35 Test - 8.50 TV v šoli - 12.00 Poročila - 16.35 Šolska TV - 17.30 Poročila - 17.35 Letni časi - 17.50 Povodni mož, igrana pravljica - 18.10 Zrcalce, lutkovna pravljica - 18.25 Severnoprimorski obzornik - 18.40 Znamke z račjimi podobami, ameriški film, Pelikani so se vrnili, romunski film - 19.10 Risanka - 19.24 TV in RA nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.10 Tednik - 21.20 Tuji in bratje, angleška nadaljevanke - 22.15 Dnevnik

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 20. 12.: ORF-Akademija: Serija gospodarskih pogovorov: Denar (Z. Velik)

Sobota, 21. 12.: Duhovni nagovor (žpk. Šimej Wutte) Voščila (M. Hartmann)

Nedelja, 22. 12.: Moderna glasba (E. Krištof)

Ponedeljek, 23. 12.: Novomašnik mag. Jože Markowitz (ponovitev po splošni želji)

Torek, 24. 12.: Božični nagovor (škof dr. Egon Kapellari) 18.10-18.47 božične pesmi

Sreda, 25. 12.: Božič na Koroškem Večerna 21.00-22.00 zgodovina slovenske glasbe (Konec ORF-serije ob Mednarodnem letu glasbe)

Četrtek, 26. 12.: Koroški zbori pojo
Petek, 27. 12.: E. Prunč - K. Smolle: 20 let pesniških zbirk.

Sobota, 28. 12.: Duhovni nagovor (žpk. Šimej Wutte) Voščila (M. Hartmann)

Nedelja, 29. 12.: Uspešnica meseca decembra (posn. javne prireditve v Hodišah)

Ponedeljek, 30. 12.: 1985 - leto, ki se izteka.

Torek, 31. 12.: Veselo v novo leto (Govorijo: dež. glavar Leopold Wagner, predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, predsednik ZSO dipl.inž. Feliks Wieser, predsednik KKZ dr. Janko Zerzer in predsednik SPZ Tomaž Ogris)

Četrtek, 2. 1. 1986: Rož - Podjuna - Zila

Petek, 3. 1. 1986: Zimski čas v literaturi.

Vesele božične praznike in dobro sodelovanje v letu 1986 želi

Frohe Feiertage und gute Zusammenarbeit im Jahre 1986 wünscht

ŽAGAIŠÄGE

TRAMPUSCH

Sägewerk, Holzhandel, Holzexport — Import
Žaga, lesna trgovina, eksport — import
Gesellschaft mit beschränkter Haftung
A-9150 Bleiburg/Pliberk, Einersdorf/Nonča vas 59
Telefon (0 42 35) 20 76
Telex 422194

Prijetne praznike in srečno novo leto vam želi

ZADRUGA
Železna Kapla

Zveza koroških partizanov

želi članom, sodelavcem in odbornikom, vsem tovarišem in tovarišicam, ki so na razne načine podpirali narodno-osvobodilni boj, kakor tudi onim, ki so trpeli po nacističnih zaporih in taboriščih

srečno in uspešno leto 1986!

Vsem prijateljem in znancem ter poslovnim partnerjem prijetne praznike in uspešno leto 1986 želi

Dr. Velik
produkcijska in trgovska družba
Borovlje-Celovec

Uspešno 1986

vsem poslovnim partnerjem in dobaviteljem lesa, žamanja ter čelnih odpadkov v tu- in inozemstvu

Priznanje L. Sienčniku in J. Korenjaku

Tudi soproga slavljenec je veljala zahvala govornikov, saj sta omogočili šele kulturno, politično in združniško delovanje svojih mož.

Priznanje za pionirsko delo na občinski ravni sta prejšnji teden prejela bivša občinska odbornika dr. Luka Sienčnik iz Dobrole vasi in Janez Korenjak iz Šmarjete v Rožu. Letošnji občni zbor Kluba občinskih odbornikov je sklenil, da KSOO podeli obema priznanje častnega članstva. Minuli petek sta slavljenca v gostilni Juena v čepičah prejela to priznanje v okviru slavnostne seje KSOO iz rok predsednika Frica Kumra.

Predsednik nadzornega odbora KSOO mag. Filip Warasch je v svoji utemeljivi poudaril pionirsko vlogo dr. Luke Sienčnika pri ustanovitvi kluba leta 1973 ter predstavil njegovo življenjsko

pot kot živinozdravnik, prosvetni delavec, občinski odbornik, odbornik Posojilnice. Prav tako je izpostavil narodno delo bivšega občinskega odbornika, podžupana, poslovodje Posojilnice in čebelarja Janeza Korenjaka iz Šmarjete v Rožu. Tudi predstavnik NSKS in ZSO dr. Matevž Grilc in Franci Kukovica, ter globaški podžupan Janez Hudl so poudarili zasluge obeh slavljenec za skupno delovanje slovenskih občinskih struktur. Dr. Luka Sienčnik pa se je v zahvalnem govoru med drugim spomnil predvsem prvih povojnih poizkusov združiti vse občinske odbroničke, neglede pri kateri stranki kandidirajo.

O nastanku dvojezičnega šolstva

„Domnevo, da so Angleži odločilno vplivali na nastanek obveznega dvojezičnega šolstva na Koroškem, ne morem potrditi.“ je v okviru predavanja, ki ga je organiziral Slovenski znanstveni inštitut, povedal angleški študent zgodovine Robert Knight, v ponedeljek v Celovcu. Knight, ki piše disertacijo o angleško-avstrijskih odnosih, ni našel nobenih dokumentov, ki bi nosila vlogo za uvedbo obveznega dvojezičnega šolstva prenesli na ramena Velike Britanije. Knight je bil prepričan, da je odločilno vplival na šolsko uredbo iz leta 1945 dr. Joško Tischler, ki mu je uspelo nadkriliti načrt Piescha, ki je bil v glavnem za obnovo utrakvistične ureditve. Precej milo pa je izpadla njegova ocena ravnanja britanske zasedbene sile nasploh. Knight, ki je razlagal nastanek šolske uredbe na podlagi arhivskih citatov, je po mnenju številnih diskutantov ocenil angleško zadržanje do domačih oblasti in bivših nacistov nesorazmerno previdno; tudi razlaga, zakaj so Angleži po vojni popolnoma spremenili zadržanje do bivše zaveznice OF, je bila nezadostna.

Šah: Zdaj čakajo težki nasprotniki

V drugem razredu (vzhodna skupina) se dvanajst moštev poteguje za napredovanje v prvi razred. Seveda samo po statistiki, saj pridejo po petih odigranih kolih v poštev samo še štiri moštva. Med temi je tudi prva ekipa šahovskega društva Slovenske športne zveze, ki jo podpira turistična agencija CARTRANS. Slovenski šahisti so do zdaj že premagali Eitweg, Liebenfels, Weitensfeld in Jakling, „spodrsrljaj“ se jim je pa pri-

petil proti Wietersdorfu. To se pravi, da morajo tekmovalci še z zadnjima dvema ekipama, z Raiffeisenom in z vedečo trojico. Proti tej pa bo šlo kar zaporedoma: 19. januarja proti Gospe Sveti, 1. februarja proti Toyoti in 2. marca proti Šentvidu. Če SŠZ in Cartrans ta srečanja dobi, kar je (merjeno po jakosti igralcev) vseka-kor možno, je napredovanje v prvi razred zelo verjetno.

Lestvica (zaključek leta 1985):

1. SCA Šentvid III	5 500 31,
2. Gospa Sveta/Percher II	5 500 30,
3. SG Toyota/Grießer I	5 401 29
4. SŠZ I/Cartrans	5 401 27
5. BSG Raiffeisen Celovec	5 203 21
6. SV Eitweg	5 212 20
7. DG Liebenfels	5 212 20
8. SV Weitensfeld/Flattnitz II	5 203 16
9. WSG Wietersdorf III	5 203 16
10. SV Zarl/Jakling	5 005 10,
11. SC Semmelrock II	5 014 10
12. SV Feldkirchen IV	5 014 8,

Kako so igrali v prvem moštvu:

Živkovič	5 3 2 0 4
Gallob	4 3 0 1 3
Lukan	5 2 2 1 3
Ferm	4 1 3 0 2,5
Kolter	4 1 3 0 2,5
Rulitz F.	5 2 1 2 2,5
Laubegger	1 1 0 0 1
Amrusch	1 0 1 0 0,5
Hedenik	1 0 0 1 0

Živkovič pred Gallobom

Višek božičnice šahistov preteklo soboto pri Korenu v Kajzarah je bil polnočni brzopotezni turnir z dvanajstimi udeleženci. Vrstni red prvih pet igralcev: Gorazd Živkovič (10 točk), Lojze Gallob (9), Franci Rulitz (7,5), Herbert Rulitz (7) in Tončka Einspieler (6,5).

Na isti dan je bila v sklopu mladinske revije „Pokaži kaj znaš“ (poročilo na posebnem mestu) tudi šahovska tekma mladine na sedmih deskah. Bilčovska ekipa je premagala kotmirško z rezultatom 5:2. Za Bilčovs so točkovali Irena Weber, Marko Gasser, Martin Ess, Martin Gasser in Kristijan Filipič; za Kotmaro vas pa sta zmagala Simona Iskra in Herbert Rulitz.

ŠPORTNI VESTNIK

Sankanje v Lobniku

Ker je SPD ZARJA dne 8. decembra načrtovano sank. tekmo zaradi vremenskih nepravilnosti odpovedati, je po dogovorjenem tekmovalnem načrtu nastopil kot prireditelj 1. sankarske tekme za OBIR POKAL 1986 Slovenski športni klub OBIR.

Tudi SSK-u OBIR vreme ni bilo ravno najbolj naklonjeno in šele po precejšnjem delu je bilo v zadnjih dneh le mogoče odločiti, da bo tekmovalje možno.

Tako se je prejšnji nedeljo zbralo na progi OJSTRA v Lobniku nad Zelezno Kaplo 60 tekmovalcev, menda večina takih, ki so v zgodnji zimi že v dobri formi. Odlika za tekmovalje je gotovo to, da so sodelovali tudi sankarji iz Slovenije in gor-

nje Koroške. Sicer pa bi si prireditelji pričakovali nekoliko večjo udeležbo od najmlajših - šolarjev in šolar - katerim je sankanje v prvi vrsti namenjeno.

Tekma sama je potekala brez vsakega pripetljaja - zadovoljivo za SSK, zadovoljni so bili tudi sankarji s pogoji na progi, ki so dovoljevali na koncu še 15 parom, da so se pomerili v dvojicah. Pravtako zadovoljni so bili tudi gledalci, ki so zadnji del tekme lahko spremljali ob toplih sončnih žarkih, medtem, ko so bile doline pod Ojstro zadržane v sivo meglo.

Predsednik mag. Mirko Oraže in sekcij-ski vodja Fridi Osojnik sta zmagovalcem razdelila nagrade pri Zleziču.

M. T.

REZULTATI

Športne sanke I: 1. KARNIČAR Rudi, SSK Obir, 2.00.75; 2. MIKLAU Klauđija, SSK Obir, 2.02.71; 3. MIKLAU Adolf, SSK Obir, 2.12.38.

Športne sanke II: 1. in najhitrejši OSOJ-NIK Fridi, SSK Obir, 1.48.27; 2. JUNG Josef, TVN Zell, 1.49.70; 3. KARNIČAR Joži, SSK Obir, 1.53.85.

Šolarke: 1. KOGOJ Angelika, SSK Obir, 2.34.87; 2. ORAŽE Monika, SPD Zarja, 2.43.10; 3. KOGOJ Annemarie, SPD Zarja, 3.06.81.

Šolarji: 1. OBERRAINER Thomas, ASKO Stall, 2.37.75; 2. MIKLAU Adolf, SSK Obir, 2.43.00; 3. OŠINA Paul, SSK Obir, 2.47.33.

Mladinke: 1. MIKLAU Klauđija, SSK Obir, 2.23.63; 2. OLIP Diana, SPD Zarja, 2.33.71.

Splošna ženske: 1. in najboljša KARNIČAR Inge, AK Obir, 2.21.58; 2. KOGOJ Rosemarie, SPD Zarja, 2.37.34; 3. KOGOJ Elisabeth, SPD Zarja, 2.39.77.

Starejši mladinci:

1. KARNIČAR Izidor, AK Obir, 2.19.02; 2. HRIBAR Milan, SSK Obir, 2.22.90; 3. KOGOJ Hannes, SSK Obir, 2.23.43.

Splošna moški: 1. in najboljši dneva KARNIČAR Joži, SSK Obir, 2.11.33; 2. SMRTNIK Hanzi, SSK Obir, 2.13.55; 3. FORTSCHEGGER Franz, ASKO Stall, 2.14.09.

Starejši moški: 1. MIKLAU Flori, SSK Obir, 2.14.20; 2. JUNG Josef, TVN Zell, 2.18.84; 3. KOGOJ Anton, SPD Zarja, 2.23.34.

Dvojice: 1. FORTSCHEGGER Robert in Helmut, ASKO Stall, 2.12.51; 2. FORTSCHEGGER Peter in Franz, ASKO Stall, 2.17.85; 3. SMRTNIK Hanzi in Marko, SSK Obir, 2.21.09.

Naslednje tekme

26. 12. 1985 Obirsko, SPD Obir
19. 1. 1986 Lepena, SPD Zarja
26. 1. 1986 Šmarjeta, TVN St. Margareten

SPD Gorjanci Kotmara vas in Slovenska športna zveza Celovec

vabita na

1. slovenski hitropotezni šahovski turnir (odprto slovensko prvenstvo)

Čas: v nedeljo, 22. decembra 1985 ob 9.30 uri

Kraj: gostilna pri Pušniku v Šentkandolfu pri Kotmari vasi

Prijave sprejemamo od 8.30 ure naprej. Startnina za odrasle šil. 50,- (mladina šil. 30,-). Člani ŠD SŠZ so prosti štartnine. Igralci drugih klubov po možnosti naj prinesejo šahovnico in uro s seboj.

Igralo se bo v jakostnih skupinah. V prvi skupini bojo tekmovali klubski igralci z visokim Elo številom (način tekmovalja: vsak proti vsakemu, čas: 5 minut na osebo). Število ostalih skupin in način tekmovalja ter čas zavisi od števila prijav (posebne skupine za otroke in ljubitelje-amaterje).

Čakajo vas pokali in lepe nagrade. Najboljši v Slovensko športno zvezo vključeni igralec dobi naslov „Slovenski hitropotezni prvak 1985“!

Vsi prijatelji šahovske igre so prisrčno vabljeni!

Terminski koledar športnih prireditev

December 1985	prireditelj	kraj	organizator
26. 12.:	Sankanje za Obir pokal	Obirsko	SPD „Obir“
27. - 31. 12.:	Smučarski tečaj za otroke, mladince in tekmovalke	Rute Žel. Kapla hotel Obir	ŠD. Šentjanž SAK
28. 12.:	Ples Slovenskega atletskega kluba		
Januar 1986			
2. - 3. 1.:	Smučarski tečaj za otroke, mladince, tekmovalke	Rute	ŠD. Šentjanž
4. 1.:	Občinsko smučarsko prvenstvo	Rute	ŠD. Šentjanž
5. 1.:	11. mednarodni novoletni namiznoteniški turnir	Mladinski dom	ŠD.DSG,Sele SŠZ
5. 1.:	31. Skoki za Ziljski pokal, šolarski in pionirski skoki za deželni ATOMIC-pokal	Zahomc	ŠD Zahomc
5. 1.:	Turni smuk za „Karavanskega medveda“ in otroški slalom za Kekca		
5. 1.:	Veleslalom	Sele-ZG. Kot Lepena	SPD Celovec ŠS SPD Zarja Žel. Kapla
6. 1.:	Odprto tekmovalje za športne in tekmovalne sanke	Lobnik	SSK Obir

11. mednarodni novoletni namiznoteniški turnir

Napovedani so še bolj znani tekmovalci kot v prejšnjih letih

Mednarodni novoletni namiznoteniški turnir bo v nedeljo 5. januarja 1986 spet v telovadnici Mladinskega doma (Mikschallee 4) v Celovcu. Turnirja, ki ga skupaj prireja Športno društvo Sele (DSG Sele-Zell) in Slovenska športna zveza, se bodo tokrat udeležili verjetno tudi še vrhovni avstrijski namiznoteniški igralci. V vseh minulih letih so se ga udeležili vrhunski igralci iz Jugoslavije, seveda bodo letos spet navzoči. Ker pa na Koroškem sicer nimajo takšnega dobro obisaknega turnirja, bo morda uspelo pritegniti tudi sam avstrijski vrh z včlanjenim kitajskim igralcem...

Udeleženci tekmovalja bodo razvrščeni v teh skupinah:
skupina A, moški igralci iz inozemstva in igralci, ki tekmujejo v državnem oz. koroškem prvenstvu;
skupina B, dekleta (tudi inozemska udeležba);
skupina C, moški igralci iz inozemstva (brez igralcev Zvezne lige) ter igralci koroškega prvenstva;
skupina D, moške dvojice;
skupina E, mladinci (tudi inozemski);
skupina F, moški igralci 1., 2. in 3. razreda ter začetniki (brez inozemske udeležbe).

Prijave za turnir sprejema do 3. 1.: Mirko Oraže, Unterbergerstr. 17, 9170 Borovlje. Izžrebanje bo v soboto, 4. 1. 1985, ob 18. uri v Mladinskem domu. (Prijavnina 30,- šil., za mladince in pri dvojicah za osebo 20,- šil.). tekmovalci bodo igrali po izločilnem sistemu (pravilnik avstrijske namiznoteniške zveze).

Slovenski AK v finalu

Poleg celovških moštev KAC, ASK in Neca se je konec prejšnjega tedna kvalificiral tudi Slovenski atletski klub za finalne tekme za pokal Koroške nogometne zveze. Moštvi Šmihela in Globasnice nista bili uspešni. Prihodnjo nedeljo pa so na vrsti polfinalne tekme, katerih se bosta udeležili tudi moštvi iz Bilčovsa in Sel. Finalne tekme, v katerih bo igralo še 10 moštev, bodo 12. januarja 1986.

SAK je v skupini B osvojil prvo mesto s 6 točkami pred KACjem s 5 točkami. Slovensko moštvo tokrat ni tako prepričljivo, kot zadnjič, saj tudi ni imelo na razpolago vseh igralcev, v prvi igri pa se je povrhu še poškodoval Marjan Velik. Najboljši strelec SAKa je bil tokrat Ivan Ramšak.

Rezultati: SAK : Kotmara vas 7 : 2; KAC : SAK 5 : 5; Reichenfels : SAK 3 : 5; SAK : Pošta 5 : 5.

Slovenska kmečka zveza želi vsem kmetom južne Koroške blagoslovljene božične praznike in uspešno kmetijsko leto 1986

Za Slovensko kmečko zvezo: predsednik Tone Krušič tajnik dipl.inž. Štefan Domej

BREARARO Warenhandelsges. m. b. H. & Co KG
IMPORT - EKSPORT - ZASTOPSTVA

Kristijan Breznik
IMPORT - EKSPORT
CELOVEC

Pozdrave koroškim Slovincem

Z najhitrejšim vmesnim časom je izpadel v prvem teku slaloma v Madonna di Campiglio (drugi je bil Bojan Krizaj), v nedeljskem veleslalomu pa je osvojil četrto mesto. Slovenski smučar Rok Petrovič, ki smo ga predstavili v zadnji številki Slovenskega vestnika, je v razgovoru z našim listom še posebej naslovil lepe pozdrave vsem koroškim Slovincem.

